



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO
INŠPEKTORAT RS ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana

T: 01 434 57 00
E: irskglr.mkgp@gov.si
www.ikglr.gov.si

Številka: 010-44/2023-1

PROGRAM DELA IRSKGLR ZA LETO 2024

Predlagal:
mag. Igor Kotnik
glavni inšpektor



Odobrila:
Mateja Čalušič
ministrica

Ljubljana, 15.01.2024

KAZALO

1.	UVOD.....	1
2.	SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE.....	2
2.1	ORGANIZACIJA INŠPEKTORATA	2
2.2	KADROVSKI VIRI.....	2
2.3	FINANČNI VIRI.....	4
2.4	INFORMATIKA	5
2.5	IZOBRAŽEVANJE.....	8
3.	INŠPEKCIJA ZA KMETIJSTVO	9
3.1	STRATEŠKI CILJI.....	9
3.2	PRAVNE PODLAGE ZA DELO KMETIJSKE INŠPEKCIJE V LETU 2024	11
3.3	INŠPEKCIJSKI PREGLEDI IN NALOGE PO URADNI DOLŽNOSTI	15
3.3.1	<i>Zakon o kmetijskih zemljiščih.....</i>	<i>15</i>
3.3.2	<i>Zakon o živinoreji.....</i>	<i>18</i>
3.3.3	<i>Zakon o kmetijstvu</i>	<i>20</i>
3.3.4	<i>Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov</i>	<i>23</i>
3.3.5	<i>Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata</i>	<i>24</i>
3.3.6	<i>Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov</i>	<i>24</i>
3.3.7	<i>Uredba o sredstvih za gnojenje, mineralna in organska gnojila</i>	<i>25</i>
3.3.8	<i>Zakon o vodah.....</i>	<i>26</i>
3.3.9	<i>Zakon o soobstoju GSO rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami.....</i>	<i>27</i>
3.3.10	<i>Zakon o agrarnih skupnostih</i>	<i>27</i>
3.3.11	<i>Zakon o Triglavskem narodnem parku.....</i>	<i>27</i>
3.3.12	<i>Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč</i>	<i>27</i>
3.3.13	<i>Zakon o voznikih</i>	<i>27</i>
3.3.14	<i>Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.....</i>	<i>28</i>
3.4	PROGRAM VZORČENJA ZA LETO 2024	29
3.5	IZVRŠBE PO DRUGI OSEBI	29
3.6	USPOSABLJANJE IN POSODOBITEV SMERNIC ZA ENOTNO DELO INŠPEKCIJE	30
3.7	PROGRAM DELA V ŠTEVILKAH	31
4.	INŠPEKCIJA ZA VINARSTVO	32
4.1	CILJI.....	32
4.2	PRAVNE PODLAGE.....	33
4.3	NALOGE.....	35
4.3.1	<i>Ocena tveganja</i>	<i>36</i>
4.4	METODE DELA	36
4.5	INŠPEKCIJSKI PREGLEDI.....	36
4.6	VZORČENJE.....	40
4.7	OSTALE AKTIVNOSTI.....	41
4.8	PROGRAM DELA V ŠTEVILKAH	42
5.	INŠPEKCIJA ZA GOZDARSTVO	43
5.1	CILJI.....	43
5.2	PRAVNE PODLAGE.....	43
5.3	VSEBINSKA PODROČJA NADZORA.....	45
5.4	PROGRAM DELA V ŠTEVILKAH	49
6.	INŠPEKCIJA ZA LOVSTVO IN RIBIŠTVO	51

6.1	CILJI PROGRAMA.....	51
6.1.1	<i>Inšpekcija za lovstvo</i>	51
6.1.2	<i>Inšpekcija za ribištvo – sladkovodno ribištvo</i>	51
6.1.3	<i>Inšpekcija za ribištvo – morsko ribištvo</i>	52
6.2	PRAVNE PODLAGE.....	53
6.3	NALOGE.....	54
6.3.1	<i>Inšpekcija za lovstvo</i>	55
6.3.2	<i>Inšpekcija za ribištvo – sladkovodno ribištvo</i>	55
6.3.3	<i>Inšpekcija za ribištvo – morsko ribištvo</i>	56
6.4	ORGANIZACIJA DELA	56
6.5	PROGRAM DELA V ŠTEVILKAH	57

1. UVOD

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (v nadaljevanju: IRSKGLR) je organ v sestavi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP). Naloge IRSKGLR so vezane predvsem na nadzor izvajanja zakonskih in podzakonskih aktov v pristojnosti MKGP. S tem zagotavljamo varovanje javnega interesa na področju za katerega smo pristojni.

Svoje naloge opravljamo z izvajanjem inšpekcijskega nadzora nad spoštovanjem in izvajanjem predpisov oziroma skladnostjo delovanja s predpisi.

V Inšpektoratu Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo delujejo štiri inšpekcije ter služba za skupne in pravne zadeve.

To so:

- Inšpekcija za kmetijstvo,
- Inšpekcija za gozdarstvo,
- Inšpekcija za vinarstvo,
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo ter
- Služba za skupne in pravne zadeve.

Inšpektorat opravlja naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem predpisov s področij kmetijstva, varstva kmetijskih zemljišč, delovanjem agrarnih skupnosti, promocije kmetijskih in živilskih proizvodov, vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, vključno z nalogami uradnega nadzora na področju varnosti, kakovosti in označevanjem vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, razvoja podeželja, ukrepov kmetijske politike, zootehnike, na področju identifikacije in registracije živali, nad izvajanjem rejskih programov ter delovanjem selekcijskih centrov, delovanjem javnih služb v kmetijstvu, dobre kmetijske prakse, prometom in uporabo organskih in mineralnih gnojil in sredstev za izboljšanje tal ter njihove uporabe na obdelovalnih in pašnih površinah, na področju živalskih stranskih proizvodov in pridobljenih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, razen nalog, ki so v pristojnosti Agencije Republike Slovenije za okolje in Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, nad uporabo biološko razgradljivih odpadkov, varstvom voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, na področju soobstoja genskih spremenjenih kmetijskih rastlin, gozdarstva, lovstva in varstva prostoživečih živalskih vrst, sladkovodnega in morskega ribištva, lahko pa opravlja tudi kontrolo v postopkih izvajanja ukrepov iz pristojnosti Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Program inšpekcijskega nadzora posamezne inšpekcije temelji na programu dela, ki izhaja iz ocen tveganja, ki se določajo glede na prioritete po posameznih vsebinah oziroma zakonih in na podlagi ugotovitev iz preteklih let. Ena izmed metod dela v postopku inšpekcijskega nadzora je tudi odvzem vzorcev za analize, izvedba meritev, izvedba monitoringov, katerih rezultat so podlaga oziroma pomoč inšpektorjem pri odločanju v konkretni inšpekcijski zadevi.

2. SLUŽBA ZA SKUPNE IN PRAVNE ZADEVE

Služba za skupne in pravne zadeve opravlja naloge, ki se nanašajo na:

- organizacijo dela in zagotavljanje pogojev za delo organa,
- upravljanje s človeškimi viri,
- izvajanje uslužbenskega sistema,
- izvajanje plačnega sistema,
- pripravo, izvrševanje in spremljanje izvrševanja finančnega načrta,
- pripravo in izvedbo postopkov javnega naročanja,
- delovanje, vzdrževanje, nadgradnjo in razvoj informacijskega sistema inšpektorata; razen v delu za katerega je odgovorno Ministrstvo za javno upravo,
- varnost in zdravje pri delu,
- upravljanje z dokumenti in dokumentarnim gradivom,
- nudenje pravne pomoči inšpektorjem pri uporabi materialnega in procesnega prava,
- oblikovanje sistemskih rešitev ter predlogov za sistemsko pravno rešitev izvajanja materialnih predpisov.

2.1 Organizacija inšpektorata

IRSKGLR deluje na 20 lokacijah po Sloveniji, in sicer:

- sedež inšpektorata je na Dunajski cesti 58 v Ljubljani,
- 8 območnih enot: Ljubljana, Kranj, Koper, Nova Gorica, Novo mesto, Celje, Murska Sobota in Maribor. Arhiv IRSKGLR pa se nahaja na lokaciji na Jesenicah.
- 11 inšpekcijskih izpostav: Mozirje (CE), Dravograd (CE), Postojna (KP), Grosuplje (LJ), Zagorje (LJ), Kamnik (LJ), Kočevje (LJ), Ptuj (MB), Ormož (MB), Lendava (MS), Brežice (NM).

IRSKGLR ne razpolaga s svojimi prostori, saj je že januarja 2017 Ministrstvo za javno upravo (v nadaljevanju: MJU) postalo upravljavec vseh nepremičnin IRSKGLR in najemnik poslovnih prostorov, v katerih deluje inšpektorat. Skrbi za najem in upravljanje lastniških in najetih nepremičnin in plačuje stroške obratovanja inšpektorata na vseh navedenih lokacijah. Ministrstvo za digitalno preobrazbo (v nadaljevanju: MDP) je postalo upravljavec informacijske strojne opreme in zagotavlja računalniško strojno opremo za delovanje inšpektorata.

2.2 Kadrovski viri

V skladu z Enotnim kadrovskim načrtom MKGP za leto 2023 je dovoljeno število zaposlenih v IRSKGLR na dan 31. 12. 2023 85 oseb in 1 kvota za zaposlitev pripravnika. Enako število zaposlenih na IRSKGLR je dovoljeno tudi na dan 31.12.2024.

Na Inšpektoratu je na dan 31. 12. 2023 zaposlenih 82 javnih uslužbencev za nedoločen čas od tega na:

- inšpektorskih delovnih mestih 68 oseb,
- uradniških in strokovno tehničnih delovnih mestih 14 oseb.

Število inšpektorjev izraženih v FTE, ki opravljajo neposreden inšpekcijski nadzor na terenu, po posamezni inšpekciji je naslednje:

- Inšpekcija za kmetijstvo: 24
- Inšpekcija za gozdarstvo: 14,5
- Inšpekcija za vinarstvo: 11
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo: 12,5.

Na IRSKGLR je na dan 31.12.2023 zaposlenih 41 moških in 41 žensk, povprečna starost zaposlenih je 54,4 let.

V letu 2024 so predvidene 4 upokojitve.

Na kadrovskem področju se bodo v letu 2024 izvajale naslednje aktivnosti:

- redne mesečne aktivnosti (obračun plač, tekoče naloge, priprava odredb za nadurno delo, postopki za novo zaposlitev...),
- skrb za izvedbo letnih ocen za leto 2023 in letnih pogovorov za leto 2024,
- napredovanje v plačni razred s 1. 12. 2024 in napredovanje v naziv s 1. 11. 2024,
- priprava sklepov za redni letni dopust za leto 2024 - do konca marca 2024,
- priprava programa izobraževanja 2024,
- poročilo o usposabljanju, izpopolnjevanju in izobraževanju za leto 2023,
- skrb za napotitev zaposlenih na obdobje zdravstvene preglede,
- naročanje novih mobilnih aparatov.

Posebno pozornost bomo namenili področju razvoja kadrov s pripravo programov permanentnih usposabljanj po inšpekcijah. Na IRSKGLR bomo uvedli kompetenčni model, v večjem obsegu se bomo posluževali internega prenosa znanja, posebno pozornost bomo namenili uvajanju novih inšpektorjev v delo ter krepitvi digitalnih kompetenc zaposlenih.

Na področju varnosti in zdravja pri delu bomo skrbeli za izvajanje aktivnosti na podlagi Izjave o varnosti z oceno tveganja ter za zdravo (promocija zdravja na delovnem mestu) in varno delovno okolje zaposlenih.

2.3 Finančni viri

Sprejeti proračun za leto 2024 je določen v višini 4.534.688 EUR. Razporeditev sredstev po proračunskih postavkah je naslednja:

PP	Naziv PP	EUR
221184	Plačilo DDV za NOO - IRSKGLR	16.565
261810	Certifikati, informatika, obrazci in registri	39.155
261910	Analize odvzetih vzorcev inšpekcije in izvedenci	121.253
452410	Materialni stroški	437.595
597010	Plače	3.816.120
677510	Izvršbe inšpekcijskih odločb	50.000
772010	Investicije in inv. vzdrževanje	50.000
	Skupaj sprejeti proračun 2024	4.530.310
774210	Sredstva odškodnin zavarovalnic	2.000
895900	Sredstva od prodaje državnega premoženja	2.000
	Skupaj	4.534.688

Sprejeti integralni proračun IRSKGLR je v primerjavi z letom 2023 nižji za 174.623 EUR zaradi:

- nižjega zneska razpoložljivih sredstev na PP 221184 za namen plačila davka na dodano vrednost v okviru izvajanja evropskega projekta iz Mehanizma za okrevanje in odpornost "Zasnova in razvoj podpornega informacijskega sistema za učinkovit in transparenten inšpekcijski nadzor na terenu – eFokus", NRP Projekt 2336-22-0001. Glede na potek projekta in zamik dinamike izvajanja v leto 2024, bo za plačilo DDV predvidoma potrebno zagotoviti dodatna finančna integralna sredstva v skupni višini 112.000 EUR – izvajanje projekta je odvisno tudi izvedbe skupnega javnega naročila za nakup IT opreme, ki ga bo izvedlo MDP,
- znižanja višine razpoložljivih sredstev na proračunski postavki 597010 – Plače za 2% na podlagi sklepa Vlade št. 41003-8/2023/5 z dne 10.07.2023 v znesku 77.880 EUR – skladno s 6. členom Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 bo potrebno do 31.01.2024 uskladiti sredstva za plače za celotno leto 2024.

PP	Naziv PP	EUR
221468	C2K7IL Digitalni prehod na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva-NOO-IRSKGLR	508.656

Finančni viri obsegajo EU sredstva načrtovana za leto 2024, zagotovljena iz Mehanizma za okrevanje in odpornost za izvajanje projekta 2336-22-0001 "Zasnova in razvoj podpornega informacijskega sistema za učinkovit in transparenten inšpekcijski nadzor na terenu – eFokus".

2.4 Informatika

Za zagotavljanje osebne računalniške opreme zaposlenim na IRSKGLR skrbi MDP. V letu 2024 načrtujemo nadaljnjo zamenjavo dotrajane osebne računalniške opreme, predvsem pa novih zaslonov z boljšo ločljivostjo in namiznih multifunkcijskih tiskalnikov. Z zamenjavo dotrajanih tiskalnikov imamo največ težav, ker jih MDP ne zagotavlja v ustreznem številu, zato se težave s tiskanjem ovojev zadev v tajništvih dolgočasne. Od MDP na tem področju pričakujemo več odzivnosti, da bo delovni proces zaposlenih potekal brez organizacijskih in tehničnih težav. MDP bi v skladu s sporazumom o prenosu sredstev in centralizacije informatike na MJU s 01.01.2017 navedeno opremo moral zagotavljati sproti in v zadostnem številu. V letu 2024 načrtujemo zamenjavo prenosnih računalnikov in vpeljavo centralnega upravljanja opreme s strani MDP. Programska oprema bo centralno nameščena in upravljana s strani MDP. Pričakujemo tudi zamenjavo za delo neustreznih zaslonov in namiznih tiskalnikov.

MDP zagotavlja nakup in vzdrževanje licenčne programske opreme Microsoft in ESRI, ki jo uporabljamo na namiznih računalnikih in na strežniški infrastrukturi. MDP bo pokrivalo tudi storitve vzdrževanja systemske strežniške opreme in s tem povezanih programskih rešitev, od virtualnega strežniškega okolja, centralnega diskovja, požarnih pregrad, komunikacijske opreme ter sistemov rezervnega napajanja in arhiviranja podatkov. Tovrstne storitve so zagotovljene in potekajo brez težav.

Na področju poslovnih informacijskih rešitev načrtujemo osnovno razvojno vzdrževanje namenske programske opreme eNIS in redno vzdrževanje obstoječe systemske opreme za zagotovitev ustrezne operativnosti informacijske infrastrukture in nemotenega poteka poslovnih procesov. V preteklem letu ni bil možen dokup štirih strežnikov, dveh stikal in diskovnih kapacitet za nadgradnjo kapacitet virtualnega informacijskega okolja zaradi ne izdaje soglasja s strani MDP, kljub zagotovljenim sredstvom. Ta nakup v dogovoru z MDP načrtujemo v letu 2024.

V okviru razvojnega vzdrževanja poslovne aplikacije eNIS bomo z letom 2024 poenotili aplikacijska vmesnika eNIS1 in eNIS2 v enovit aplikacijski vmesnik, ki ga bodo uporabljale vse inšpekcije. Tako se ukine aplikacijski vmesnik eNIS2 in ostane samo ena aplikacija. Ta prehod načrtujemo v začetku leta 2024.

Na področju nadgradnje systemskih rešitev načrtujemo celovito nadgradnjo modula prekrškovne evidence, ki bo večino podatkov lahko črpala neposredno iz dokumentarnega dela informacijskega sistema, od vsebinskih področij, kršiteljev, datumov izdaje in vročitve dokumentov, glede na zaporedje dokumentov prekrškovne evidence. Prav tako bodo terjatve le podatkovni prikaz izrečenih glob iz modula finančnega poslovanja. Systemsko analizo in nadgradnjo teh vsebin načrtujemo za prvo polovico prihodnjega leta.

Prenovljen bo tudi modul za načrtovanje inšpekcijskih pregledov za potrebe inšpekcije za lovstvo, vinarstvo in gozdarstvo. Modul bo temeljil na evidenci zavezancev inšpekcijskih nadzorov po vrstah zavezancev glede na inšpekcijo, vrsto nadzorov, dejavnosti zavezancev in obdobje v katerem morajo biti vsaj enkrat pregledani. Glede na opredeljeni cikel pregledov po vrsti nadzora in velikosti gospodarskih subjektov ter preteklih kršitev bo sistem general seznam načrtovanih nadzorov po obdobjih. Tako bo inšpektor dobil seznam zavezancev, ki jih bo pregledal v določenem obdobju. Seznam načrtovanih pregledov bo kreiral informacijski sistem, glede na programske procedure, ki bodo preračunale naslednje obdobje pregleda zavezanca glede na rang, pretekle kršitve in analizo tveganja.

V letu 2024 načrtujemo prenovu povezav aplikacije eNIS z evidencami in registri Geodetske uprave Republike Slovenije, ki so bile prenovljene konec leta 2022 in registri in evidencami matičnega ministrstva MKGP, na nivoju neposredne izmenjave podatkov ali neposrednih baznih povezav za vpogled do ažurnih podatkov, ki jih inšpektorji potrebujejo pri nadzorih ali pri pripravah na inšpekcijske preglede. Prostorske podatke povezanih registrov in evidenc bomo uporabili tudi kot prostorske sloje za kartografske podlage. Te inšpektorji uporabljajo kot pomoč pri terenskem delu.

Na področju nadzora morskega ribištva načrtujemo zahtevno implementacijo rešitev izmenjave podatkov enovitih inšpekcijskih zapisnikov z Evropsko komisijo in Evropsko agencijo za nadzor morskega ribištva ter državami članicami EU preko sistema FLUX. Za izmenjavo podatkov preko usklajenega in standardiziranega podatkovnega nabora trenutno poteka celovita prenova 6 tipov inšpekcijskih zapisnikov in modula za načrtovanje inšpekcijskih pregledov. Poteka tudi nadgradnja šifrantov, da bodo omogočali dvojezičnost, saj podatke zbiramo v slovenskem jeziku, izmenjevali pa se bodo v standardiziranem kodnem ali angleškem jeziku. V ta namen na evropskem nivoju skupaj z drugimi državami skrbimo za usklajevanje in standardizacijo podatkov in podatkovnega modela, ki je osnova za vzpostavitev podatkovne izmenjave med različnimi deležniki preko v naprej definiranih XML izmenjevalnih formatov. Standardizacija in usklajevanja na tem področju še tečejo, saj je struktura trenutno definirana za šest od desetih zapisnikov. Implementacija izmenjave podatkov bo zato potekala daljše obdobje, saj gre za zahtevno informacijsko rešitev.

Nadgradnja inšpekcijskih zapisnikov za morsko ribištvo, ki smo jo začeli v mesecu novembru 2023, bo potekala še v letu 2024. Poleg podatkovne strukture inšpekcijskih zapisnikov moramo nadgraditi še vmesnik za ugotavljanje in upravljanje neskladij v podatkih InfoRib, ki ga upravlja Center za nadzor morskega ribištva, ki deluje pod okriljem inšpektorata. Modul za pregled in upravljanje neskladji ter ukrepov ob ugotovljenih kršitvah bo nadgrajen na osnovi dosedanjih ugotovitev in izkušenj pri delu z modulom VALID, ki je bil vzpostavljen na strani sistema InfoRib v letu 2022. Podatki iz ugotovljenih podatkovnih neskladij bodo uporabljeni za v procedurah za izračun ocene tveganja. Za izračun ocene tveganja bo modul uporabljal vhodne podatke preteklih in tekočih inšpekcijskih ugotovitev in zaznanih neskladjih. Po prenovi osnovnih modulov bo nadgrajen še modul za izdelavo standardnih poročil za tekoče, mesečno, letno in petletno poročanje na področju morskega ribištva. Poročila trenutno izpolnjujemo ročno, kar vzame veliko časa, saj podrobno poročamo o vsakem nadzoru in zapisniku.

V letu 2024, po prenovi in poenotenju podatkovnega modela eNIS, in prenosu vsebin nadzora morskega ribištva v enoten podatkovni model, načrtujemo še celovito nadgradnjo sistema poročil. Prenovljenih in na novo zasnovanih bo več tipov poročil za namene hitrih statističnih pregledov realizacije dela, tako iz programa načrtanih pregledov, kot po vsebinah opravljenega dela po inšpekcijah in zakonskih podlagah. Stremimo tudi k pripravi sistema poročil po nadzornih ploščah po geografskih območjih z GIS podlagami, kjer bo mogoče izbirati opravljene vsebine po regijah, občinah, inšpekcijah, zakonskih podlagah in podrobnih vsebinskih področjih. Zasnovana bodo tudi nova pregledna tedenska poročila, ki jih bo sistem pošiljal vodjem inšpekcij v preglednih tabelaričnih statistikah.

Poleg nadgradnje lastnih poslovnih aplikacij bomo zagotavljali podporo uporabnikom pri uporabi poslovnih aplikacij drugih organov, ki tečejo na namizni računalniški opremi uporabnikov. To je dostop do aplikacij matičnega ministrstva (MKGP) in drugih državnih organov, kot so: elzvršbe, UJP net, elektronska javna naročila, Mferac, eRISK, eProstot in drugih s področja poslovanja IRSKGLR. Podporo bomo zagotavljali še na področju e-poslovanja, tako s pridobivanjem kot nameščanjem digitalnih potrdil za zaposlene na organu, kot tudi pri uporabi aplikacij in sklepanju dogovorov o uporabi aplikacij ali izmenjave podatkov z drugimi organi javne uprave. Skrbimo tudi za objavlanje in urejanje spletnih vsebin za

potrebe inšpektorata na prenovljenem spletišču državne uprave www.gov.si, ki je bil vzpostavljen leta 2019.

V okviru Digitalnega prehoda na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva na IRSKGLR iz Mehanizma za okrevanje in odpornost izvajamo projekt eFokus. V okviru projekta razvijamo rešitve za podporo pametnega in ciljno usmerjenega inšpekcijskega nadzora, zagotovili bomo tudi opremo za učinkovito delo inšpektorjev na terenu, z digitalnimi kartografskimi podlagami, enostavno orientacijo na terenu in neposrednim prenosom na terenu zajetih podatkov v zaledne inšpekcijske sisteme.

eFokus je zamišljen kot interoperabilen informacijski sistem, temelječ na prostorskih in analitičnih podatkih, pridobljenih iz medsebojno povezanih podatkovnih zbirk različnih državnih organov, ki razpolagajo z vhodnimi podatki inšpekcijskega nadzora. Zagotavljal bo ciljno usmerjen inšpekcijski nadzor, podporo učinkovitemu terenskemu delu, učinkovito pripravo na inšpekcijski nadzor, hiter in zanesljiv zajem na terenu zbranih podatkov s sodobnimi orodji za zajem prostorskih podatkov, prostorsko analitiko za potrebe poročil, ciljno usmerjanje nadzora, za odkrivanje in odpravo neskladij v prostoru.

Z razvitimi rešitvami bomo lahko navzkrižno preverjali različne podatkovne vire na lokacijo natančno, ugotavljali neskladja v prostoru, preverjali na katerih lokacijah smo že opravili inšpekcijske postopke, kateri ukrepi so bili odrejeni ipd. V sistemu bo mogoče dopolnjevati izbrane podatke povezanih primarnih virov, ki so vir ugotovljenih neskladij, kot je odkrivanje tridimenzionalnih sprememb v prostoru, npr. črne gradnje, ilegalna nasutja, odvozi materiala, ipd. S projektom bo inšpektorat povečal učinkovitost in zanesljivost inšpekcijskega terenskega dela na način, da bo inšpektor na terenu imel na voljo potrebne podatke v digitalni obliki, na različnih vrstah naprav, vključno z mobilnimi telefoni.

Inšpektor bo neposredno na terenu lahko preveril ažurne podatke, tam opravil potrebna dejanja in zabeležil ugotovitve, vključno z zapisnikom, posnetkom stanja, fotografijami, izjavami strank, te shranil v digitalni obliki in jih že s terena posredoval v zaledni informacijski sistem IRSKGLR. Že na terenu bo lahko izdal zapisnik v obliki elektronskega dokumenta za enostavne postopke, sicer bo dokument dodelal v pisarni. Na ta način ustvarjeni dokumenti bodo geografsko locirani, vidni tudi na kartografskih podlagah, prav tako na terenu zajete fotografije.

Predviden obseg sredstev za projekt znaša 1.281.120,00 EUR in sicer za obdobje 2021-2026. Več informacij o projektu je dostopnih tudi na povezavi: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/projekt-efokus/>. Projekt smo začeli operativno izvajati v letu 2022, ko smo kupili licenčno programsko opremo ESRI ARC GIS, s katero smo vzpostavili osnovno strežniško infrastrukturo za spletne in mobilne GIS rešitve.

V letu 2023 smo v okviru projekta vzpostavili osnovno infrastrukturo za podporo terenskemu delu inšpektorjev, kot so Gisportal in mobilne kartografske podlage v okviru aplikacije Field Maps. S to aplikacijo se inšpektorji enostavno orientirajo na terenu in na terenu zajete lokacijske podatke in fotografije neposredno prenesejo v zaledni sistem inšpektorata. V letu 2024 bomo nadaljevali z nadgradnjo informacijskih rešitev, z razvojem mobilnih inšpekcijskih zapisnikov po inšpekcijah, z dodajanjem več geografskih slojev in kreiranjem kartografskih podlag prilagojenim delu posameznih inšpekcij. V informacijski sistem bomo vključevali še sloje drugih organov, ki jih potrebujemo za terensko delo, poleg MKGP so to sloji Zavoda za gozdove Slovenije, ARSO, GURS in drugih ministrstev, ki upravljajo s prostorom. V tem delu načrtujemo objavo razpisov za razvoj namenske programske opreme za podporo terenskemu inšpekcijskemu delu. Veliko truda bomo vložili tudi v izobraževanje zaposlenih, tako na področju uporabe novo pridobljene opreme za podporo terenskega dela kot spoznavanja v

okviru projekta razvitih informacijskih rešitev. Novosti bomo predstavljali na tematskih izobraževanjih posameznih inšpekcij kot na delavnicah organiziranih za ves inšpektorat.

2.5 Izobraževanje

Veliko število nadzorovanih predpisov, njihovo stalno spreminjanje in nove tehnologije zahtevajo nenehno izobraževanje tako inšpektorjev kot ostalih zaposlenih. Izobraževanje bo tudi v letu 2024 potekalo v skladu s programom izobraževanja IRSKGLR.

3. INŠPEKCIJA ZA KMETIJSTVO

3.1 Strateški cilji

Program opredeljuje načrt dela, prednostne naloge in kriterije za izbiro nalog za posamezno zakonsko podlago, ki je v pristojnosti nadzora inšpekcije za kmetijstvo.

Predvideno število pregledov temelji na ocenjenem številu prejetih prijav na podlagi preteklih let, oceni tveganja za posamezne vsebine, pri čemer se izpostavlja javni interes, varovanje okolja, ljudi in premoženja ter zasledovanje namena zakonskih predpisov. Program je ustrezno finančno ovrednoten za izvedbo zastavljenih ciljev.

Tako predvidevamo, da bo inšpekcija za kmetijstvo v letu 2024 opravila okrog 8000 pregledov. Prijave bodo predstavljale predvidoma 20 % vseh pregledov, ob čemer je potrebno poudariti, da te niso enakomerno porazdeljene po vsebinah nadzora. Program dela je razdeljen v vsebinske sklope po posamezni zakonodaji. Znotraj posameznih zakonskih predpisov predvidevamo izvedbo pregledov na podlagi:

- prejetih prijav,
- pripravljenih poostrenih nadzorih,
- ugotovitev Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: ARSKTRP),
- dela po uradni dolžnosti,
- predhodno pripravljenih skupnih akcij z drugimi organi.

Cilji programa so usmerjeni v zaščito kmetijskih zemljišč, varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov ter varstvo potrošnikov na način, da se poskuša zagotoviti:

- trajno ohranjanje rodovitnosti kmetijskih zemljišč na način, da se preprečuje zaraščanje,
- varstvo kmetijskih zemljišč pred degradacijo, onesnaženjem in nesmotrno rabo, s čimer se ohranja in izboljšuje vire za trajnostno pridelavo hrane, omogoči se stabilna pridelava kakovostne, čim cenejše in varne hrane ter posledično zagotavlja prehranska varnost in čim višja stopnja samooskrbe,
- finančno disciplino in sledljivost porekla pri prijavi pridelka z nadzorom registrov,
- zadosten delež lastnih surovin in surovin dokupljenih iz drugih kmetij ter opravljanje lastnih storitev s ciljem boljše rabe lastnih proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije pri nadzoru dopolnilne dejavnosti na kmetiji,
- dobro kmetijsko prakso pri gnojenju s spoštovanjem dobrih kmetijsko okoljskih pogojev (Natura 2000) in predpisanih zahtev ravnanja, še posebej na vodovarstvenih območjih,
- identifikacijo in registracijo živali ter izvajanje rejskih programov javnih služb s področja kmetijstva oziroma živinoreje,
- plačevanje prispevkov za promocijo kmetijskih pridelkov in živil, ki jih resorno ministrstvo (MKGP) uvrsti v shemo kakovosti,

- nadzor nad izpolnjevanjem pogojev organizacij proizvajalcev v smislu zasledovanja ciljev ustanovitve glede koncentracije ponudbe, načrtovanju proizvodnje ali optimizaciji proizvodnih stroškov,
- nadzor javnih zavodov pri doseganju cilja predpisanih količin ekoloških pridelkov in živil ter pridelkov in živil iz shem kakovosti v okviru zelenega javnega naročanja,
- zmanjševanje obsega nepoštenih poslovnih praks, zlasti pri označevanju storitev kmetijske dejavnosti,
- zmanjševanje deleža sive ekonomije pri prometu s kmetijskimi pridelki in izdelki, kar se bo poskušalo doseči:
 - s poostrenimi nadzori v okviru obstoječe zakonodaje,
 - z okrepljenim sodelovanjem z ostalimi inšpekcijami in organi, ki sodelujejo v Inšpekcijskem svetu (Policija, Finančna uprava RS),
 - z aktivnim sodelovanjem pri spremembah področne zakonodaje.

Poudarek programa je na izvajanju nadzorov v zvezi z določbami Zakona o kmetijskih zemljiščih, Zakona o kmetijstvu, Zakona o živinoreji, Uredbi o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov ter podzakonskih aktov, ki so izdani na podlagi Zakona o vodah. Posebna pozornost bo posvečena nadzoru dopolnilne dejavnosti na kmetiji v smislu preveritve zagotavljanja lastnega deleža surovin ter nadzoru tržnic pri prodaji istovrstnih skupin kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Poleg tega bo inšpekcija za kmetijstvo v letu 2024 nadaljevala z monitoringom in odvzemom inšpekcijskih vzorcev tal na območju VVO-jev in območjih uporabe digestata in komposta, vzorčenjem konoplje na prisotnost THC, vzorčenjem mineralnih in organskih gnojil na vsebnost označenih sestavin, primerjavo njihovega dejanskega deleža z deklariranim in morebitno prisotnost težkih kovin ter vzorčenjem zelenih delov rastlin na morebitno prisotnost GSO rastlin. Na podlagi rezultatov vzorčenj iz preteklih let izhaja, da vsakoletno vzorčenje sicer ni potrebno. Zaradi ugotavljanja stopnje degradacije in onesnaževanja kmetijskih zemljišč bo po potrebi inšpekcija za kmetijstvo opravila tudi vzorčenja tal v zvezi s kemično onesnaženostjo zaradi kmetijske in druge dejavnosti na teh območjih, še posebej ob uporabi biološko razgradljivih odpadkov oziroma industrijskih odpadkov, ki se lažno deklarirajo kot gnojila.

Opredelitev ocene tveganja za dosego strateških ciljev

Inšpekcijski nadzori bodo potekali po naslednjem vrstnem redu:

1. Izredni inšpekcijski pregledi

Zaradi zagotavljanja varovanja voda in varnosti pridelkov in živil, s tem pa tudi varstva potrošnikov, se izredni inšpekcijski pregledi opravljajo prednostno. Po svoji naravi so nepredvidljivi.

2. Navodila in vodila, ki so pripravljena na podlagi ocene tveganja

Ocena tveganja se naredi za vsak strateški cilj posebej, saj vsebuje različne kriterije

3. Osebne zaznave

3.2 Pravne podlage za delo kmetijske inšpekcije v letu 2024

V nadaljevanju so navedene pravne podlage, katerih vsebine spadajo v pristojnost nadzora inšpekcije za kmetijstvo. Posamezne pravne podlage so vsebinsko kot podpoglavja podrobneje predstavljena v nadaljevanju programa dela za leto 2024.

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22-ZPomK-2, 18/23 in 78/23)
- Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18 in 151/22)
- Uredba o izvajanju javne svetovalne službe v čebelarstvu za obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2028 (Uradni list RS, št. 172/21)
- Uredba o izvajanju državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih (Uradni list RS, št. 82/18 in 79/23)
- Uredba o ureditvi trga s hmeljem (Uradni list RS, št. 20/09, 60/10, 88/11, 50/15)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D in 79/17, 44/22 in 78/23 – ZUNPEOVE)
- Uredba o ugotavljanju onesnaženosti kmetijskih zemljišč in gozda (Uradni list RS, št. 6/90, Uradni list RS, št. 59/96 - ZKZ, 68/96)
- Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (Uradni list RS, št. 113/09, 5/13, 22/15, 12/17, 44/22 – ZVO-2)
- Uredba o uporabi oljčnih tropin in rastlinske vode za gnojenje (Uradni list RS, št. 10/22)
- Uredba o podrobnejših merilih za presojo, ali obdelovalec ravna kot dober gospodar (Uradni list RS, št. 81/02)
- Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 111/23)
- Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o reji živali (Uradni list RS, št. 59/18)
- Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o določitvi pravil v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (Uradni list RS, št. 103/15)
- Pravilnik o centralnem registru objektov akvakulture in komercialnih ribnikov ter o zbiranju podatkov o staležu in proizvodnji akvakulture (Uradni list RS, št. 3/11)
- Uredba o načinu in pogojih izvajanja javnih služb v živinoreji (Uradni list RS, št. 99/08)
- Uredba o izvajanju Uredbe (EU) o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu (Uradni list RS, št. 30/23)
- Zakon o mineralnih gnojilih (Uradni list RS, št. 29/06 in 90/12 – ZdZPVHVVR)
- Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (Uradni list RS, št. 26/11 in 57/12)
- Uredba o določitvi višine in začetku plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance sektorja pridelave in predelave sadja (Uradni list RS, št. 81/16 in 10/18)
- Uredba o obveznem prispevku za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za

- zavezance sektorja mleka za obdobje 2023–2025 (Uradni list RS, št. 77/22)
- Uredba o obveznem prispevku za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance sektorja mesa za obdobje 2023–2025 (Uradni list RS, št. 60/22)
 - Uredba o določitvi višine in začetku plačevanja obveznega prispevka za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov za zavezance sektorja pridelave in predelave mesa za goveje in perutninsko meso (Uradni list RS, št. 103/15)
 - Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19, 121/21 in 132/23)
 - Zakon o soobstoju gensko spremenjenih rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami (Uradni list RS, št. 41/09 in 69/15 – ZOPPGSR)
 - Zakon o omejevanju ali prepovedi pridelave gensko spremenjenih rastlin (Uradni list RS, št. 69/15)
 - Uredba o podrobnih ukrepih za pridelavo gensko spremenjene koruze (Uradni list RS, št. 12/10)
 - Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-10, 88/23, 95/23 – ZIUOPZP in 117/23 – ZIUOPZP-A)
 - Zakon o agrarnih skupnostih (Uradni list RS, št. 74/15 in 44/22)
 - Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE)
 - Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18 in 44/22 – ZVO-2)
 - Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002, 2/2004 – ZZdrI-A, 41/2004 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE)
 - Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih nevarnih snovi v tleh (Uradni list RS, št. 68/96, 41/04 - ZVO-1 in 44/22 – ZVO-2)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območja občin Šmartno ob Paki, Polzela in Braslovče (Uradni list RS, št. 98/11 in 93/13 in 84/16)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov za območje Celja in Žalca (Uradni list RS, št. 25/16)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Rižane (Uradni list RS, št. 49/08, 72/12 in 69/13)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Apaškega polja (Uradni list RS, št. 59/07, 32/11 in 22/13, 79/15)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Dravsko-ptujskega polja (Uradni list RS, št. 59/07, 32/11 in 24/13, 79/15)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za javno oskrbo s pitno vodo v občinah Ormož, Središče ob Dravi, Sveti Tomaž in delu občine Ljutomer (Uradni list RS, št. 191/20)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ruš, Vrbskega platoja, Limbuške dobrove in Dravskega polja (Uradni list RS, št. 24/07, 32/11, 22/13, 79/2015 in 182/20)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobava (Uradni list RS, št. 72/06, 32/11 in 22/13, 79/15)
 - Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja

(Uradni list RS, št. 48/15, 181/21, 60/22 in 35/23 – odl. US)

- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov Ljubljanskega barja in okolice Ljubljane (Uradni list RS, št. 115/07, 9/08 – popr., 65/12 in 93/13)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jezersko (Uradni list RS, št. 24/12)
- Uredba o vodovarstvenih območjih za občini Škofja Loka in Gorenja vas - Poljane (Uradni list RS, št. 164/20)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju občine Jesenice (Uradni list RS, št. 62/13, 92/14 in 93/20)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnikov na območju Slovenj Gradca (Uradni list RS, št. 56/15, 21/18 in 17/23)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodna telesa vodonosnikov za območje občin Črnomelj, Metlika in Semič (Uradni list RS, št. 53/16)
- Uredba o načinu izplačevanja in merilih za izračun nadomestila za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima (Uradni list RS, št. 105/11, 64/12, 44/13, 55/15, 97/15, 77/16 in 197/20)
- Uredba o neposrednih plačilih iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 17/23, 63/23 in 113/23)
- Uredba o izvedbi ukrepov kmetijske politike za leto 2022 (Uradni list RS, št. 20/22 in 110/22)
- Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo in 61/17 – GZ, 54/22 IN 78/23 – ZUNPEOVE)
- Zakon o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07 in 92/21)
- Zakon o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C in 60/17, 82/20 in 18/23 – ZDU-10)
- Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19, 121/21 – ZJN-3B in 78/23 - ZORR)
- Zakon o voznikih (Uradni list RS, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo in 153/22)
- Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20)
- Uredba o koordinaciji delovanja ministrstev in njihovih organov v sestavi s pristojnostmi na področju varnosti živil in krme, zdravstvenega varstva živali in zaščite živali ter zdravstvenega varstva rastlin (Uradni list RS, št. 82/10)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 58/11)
- Zakon o izvajanju Uredbe (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 200/20 in 16/23)

Evropska zakonodaja:

- Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred

onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL EU št. L 375 z dne 31. 12. 1991, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (ES) št. 1137/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek, določen v členu 251 Pogodbe

- Uredba Komisije (EU) 2015/262 z dne 17. februarja 2015 o določitvi pravil v skladu z direktivama Sveta 90/427/EGS in 2009/156/ES v zvezi z metodami za identifikacijo enoprstih kopitarjev (uredba o potnih listih za enoprste kopitarje) (UL EU št. L 59 z dne 3. 3. 2015)
- Uredba (EU) št. 2016/1012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zootehniških in genealoških pogojih za rejo, trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi, hibridnimi plemenskimi prašiči in njihovim zarodnim materialom ter za njihov vstop v Unijo ter o spremembi Uredbe (EU) št. 652/2014, direktiv Sveta 89/608/EGS in 90/425/EGS ter razveljavitvi določenih aktov na področju reje živali («Uredba o reji živali») (UL EU št. L 171 z dne 29. 6. 2016)
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L št. 327 z dne 22. 12. 2000, str. 1), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/64/EU z dne 17. decembra 2013 o spremembi direktiv Sveta 91/271/EGS in 1999/74/EC ter direktiv 2000/60/ES, 2006/7/ES, 2006/25/ES in 2011/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta zaradi spremembe položaja Mayotta v razmerju do Evropske unije (UL EU št. L 353 z dne 28. 12. 2013, str. 8)
- Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL EU št. L 312 z dne 22.11.2008, str. 3)
- Uredba (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih) (UL EU št. L 300 z dne 14.11.2009, str. 1)
- Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011 (UL EU št. L 169 z dne 25.6.2019, str. 1)
- Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (Besedilo velja za EGP) (UL EU št. L 170 z dne 25.6.2019, str. 1)
- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa

Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL EU št. L 95 z dne 7.4.2017, str. 1)

- Uredba (EU) 2017/2394 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2017 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL EU št. L 345 z dne 27.12.2017, str. 1)
- Uredba (EU) 2019/515 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzajemnem priznavanju blaga, ki se zakonito trži v drugi državi članici, in o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 764/2008 (UL EU št. L 91 z dne 29.3.2019, str. 1).

3.3 Inšpekcijski pregledi in naloge po uradni dolžnosti

V nadaljevanju tega poglavja je predstavljen program dela, prednostne naloge in kriteriji izbire nalog po posamezni pravni podlagi.

3.3.1 Zakon o kmetijskih zemljiščih

V zadnjih 5 letih je bilo na področju varstva in obdelanosti kmetijskih zemljišč začeti 60 % vseh inšpekcijskih pregledov. Na podlagi teh podatkov inšpekcija za kmetijstvo v letu 2024 načrtuje največji obseg dela ravno po tem zakonu. Osredotočila se bo predvsem na preprečevanje zaraščenosti in neobdelanosti kmetijskih zemljišč ter preprečevanja degradacije kmetijskih zemljišč. Na ta način se bo sledilo zastavljenemu strateškemu cilju varstva kmetijskih zemljišč pred degradacijo, onesnaženjem in nesmotrno rabo, s čimer se ohranja in izboljšuje vire za trajnostno pridelavo hrane, omogoči se stabilna pridelava kakovostne, čim cenejše in varne hrane ter posledično zagotavlja prehranska varnost in čim višja stopnja samooskrbe. S tem ciljem in zastavljenim programom dela sledimo tudi Skupni kmetijski politiki EU, ki bo v novi finančni perspektivi namesto dosedanjih pravil in skladnosti dala večji poudarek na rezultatih in smiselnosti (smotrnosti) ukrepov. Države članice bodo v večji meri same odločale, kako najbolje izpolniti skupne cilje evropske kmetijske politike in se hkrati odzvati na specifične potrebe svojih kmetov, podeželskih skupnosti in širše družbe.

SKP po letu 2022 temelji na treh splošnih ciljih, ki so vsi neposredno ali posredno povezani s kmetijskimi zemljišči:

- spodbujanju prehranske varnosti in dohodkovnemu položaju kmetov,
- krepitvi skrbi za okolje in podnebnih ukrepov in
- socialnem vidiku in krepitvi podeželskih območij.

Po podatkih zadnjega strukturnega raziskovanja kmetijstva v letu 2022 se v Republiki Sloveniji uporablja 479.432 ha kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU), kar je za 0,2 % več kot leta 2010. V strukturi KZU še vedno prevladujejo trajni travniki in pašniki, ki zajemajo več kot polovico vseh površin (57 %), sledijo njive in vrtovi (37 %) in trajni nasadi (6 %). V celotnem obravnavanem obdobju 2010–2022 se ti strukturni deleži niso bistveno spremenili. S kmetijsko dejavnostjo se ukvarja 67.576 KMG, kar je za 7.070 KMG manj kot leta 2010, ko je bil izveden zadnji popolni popis KMG.

V okviru Zakona o kmetijskih zemljiščih (v nadaljevanju: ZKZ) inšpekcija za kmetijstvo opravlja nadzor na podlagi prijav, neposredni zaznavi na terenu, po uradni dolžnosti ter v okviru načrtovanih akcij.

Prijave se največkrat nanašajo na nelegalno nasipavanje kmetijskih zemljišč, uporabo kmetijskih zemljišč za skladiščenje gradbenih odpadkov in gradbenega materiala, izkopavanja, uporabo zemljišč za potrebe parkirišč za tovorna in osebna vozila, zaraščanje ter izvajanje agromelioracij v nasprotju z izdano odločbo. Poleg tega pa se vedno pogosteje ugotavlja gradnja različnih nelegalnih objektov na zemljiščih, tudi takšnih, za katere si je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje. ZKZ glede objektov, za katere si je potrebno pridobiti gradbeno dovoljenje, ne določa bistvenih zahtev. Te so določene v Gradbenem zakonu (v nadaljevanju: GZ-1). Ker zahteve za gradnjo ne izvirajo iz ZKZ temveč iz GZ-1, te ne morejo predstavljati pravne podlage za pristojnost oziroma ukrepanje kmetijskega inšpektorja. Nadzor nad njimi mora, upošteva 10. člen GZ-1, izvajati gradbeni inšpektor. Iz navedenega izhaja, da je za ukrepanja v smislu odstranitve objektov v primeru nelegalno zgrajenih objektov na kmetijskem zemljišču, za katere je potrebno gradbeno dovoljenje, na podlagi določb GZ-1 pristojen gradbeni inšpektor, pristojnost kmetijskega inšpektorja pa je odreditev vzpostavitve zemljišča za kmetijsko rabo po določbah ZKZ šele po odstranitvi objekta.

Po uradni dolžnosti se na podlagi prijav nadzor razširi tudi na sosednja zemljišča in se s tem inšpekcijski postopki vodijo celostno ter v skladu z enakostjo pred zakonom.

V letu 2024 se predvideva, da bo inšpekcija za kmetijstvo vodila postopke na podlagi:

- prijav oziroma pobud in odstopov drugih inšpekcij, krajinskih parkov ali drugih organov v javni upravi,
- nalog dogovorjenih s strani MKGP,
- načrtovanih akcij in
- skupnih pregledov z inšpekcijo za okolje, medobčinskimi in ostalimi inšpektorati ter Policijo.

Po ZKZ se planira skupno 4000 pregledov.

Pregledi na podlagi prijav in po uradni dolžnosti

Agromelioracije

V letu 2024 se predvidevajo tudi kontrole izvedbe agromelioracij. Pregledi se bodo opravljali na podlagi obvestil s strani MKGP o prispeli vlogi za agromelioracijo in po izdaji odločbe, kjer se bo nadzirala izvedba agromelioracije v skladu z izdano odločbo. Predvideva se, da bo v letu 2024 opravljenih 100 kontrol agromelioracij, ki bodo razdeljena skozi celotno leto. Posebno pozornost pri nadzoru je potrebno nameniti večjim projektom, kot so vodovodna oskrba prebivalstva, kjer je projekt vezan na visoka, predvsem evropska finančna sredstva. V takem primeru je potrebna dobra koordinacija med Agencijo za okolje RS, MKGP, inšpekcijo in lokalno skupnostjo, ki mora o vseh potrebnih dokazilih in dovoljenjih obvestiti investitorja

oziroma projektantsko organizacijo, ki mora za vnos zemljine na kmetijska zemljišča pridobiti tako okoljevarstveno dovoljenje kot tudi odločbo MKGP za uvedbo agromelioracije.

Na podlagi ugotovitev pregledov zadnjih dveh let, se bo posebna pozornost namenila spremljanju agromelioracij, kjer iz odločbe izhaja, da agromelioracija vključuje tudi nastanek in odstranitev mineralnih surovin. Ugotovitve kažejo, da je bilo kar nekaj vlog za izvajanje agromelioracij podanih z namenom izkoriščanja mineralnih surovin.

Degradacija in nenamenska raba kmetijskih objektov

Okolice večjih mest so podvržene degradaciji kmetijskih zemljišč, ki jih povzročajo gradbena podjetja z nasipavanji. Pri tem niso izjeme niti območja krajinskih parkov (Strunjan in Ljubljansko Barje). Na Obali se pojavlja nenamenska raba kmetijskih objektov za dopustnike iz notranjosti Slovenije. Te vsebine se bodo nadzirale na podlagi prejetih prijav in po uradni dolžnosti.

Motokros steze

Izvajal se bo tudi nadzor nelegalnih motokros stez na kmetijskih zemljiščih, ki predstavljajo tveganje za uporabnike in prisotne, saj ne izpolnjujejo osnovnih pogojev varnosti v prometu.

Odpravljanje zaraščenosti

Največje število prijav, pregledov, ugotovljenih nepravilnosti in izrečenih ukrepov pri nadzoru nenamenske rabe se nanaša na večletno zaraščanje kmetijskih zemljišč. Največ težav pri ukrepanju ima inšpekcija za kmetijstvo ravno pri kršitvah večletnega zaraščanja kmetijskih zemljišč zaradi starostne strukture lastnikov kmetijskih zemljišč, smiselnosti izvršb, nezainteresiranosti za obdelovanje kmetijskih površin, velike škode in težav, ki jih zaraščene površine povzročajo lastnikom sosednjih površin, zlasti v primeru trajnih nasadov.

Zaradi starostne strukture in zaradi socialnih razmer lastnikov zemljišč so v inšpekcijskem postopku kmetijski inšpektorji pogosto v dilemi glede smiselnosti izvršb zaradi neizvršitve odločb. Denarne izvršbe so neučinkovite, ker lastniki nimajo sredstev. Pri izvršbah po drugi osebi se površina sicer očisti, vendar se porabljen sredstva od lastnikov ne morejo izterjati, očiščena površina pa se nato ne uporablja v kmetijske namene in se ponovno zaraste.

Poostren in načrtovan nadzor

Oglasni panoji

V zadnjih dveh letih se je bistveno povečalo število prijav zaradi nelegalno postavljenih reklamnih panojev. V poletnih mesecih se zato planira posamični nadzor nad nelegalno postavljenimi oglasnimi panoji na kmetijskih zemljiščih. Poleg nenamenske rabe kmetijskega zemljišča predstavljajo nelegalni oglasni panoji tudi tveganje za nesreče v cestnem prometu. Pri odstranitvi oglasnih panojev se pogosto srečujemo z vprašanjem odgovornosti za nastanek nepravilnosti, ki si jo med seboj podajajo lastnik zemljišča, najemnik zemljišča in uporabnik panoja. Tudi po tej vsebini je z namenom učinkovitejšega reševanja problema inšpekcija za kmetijstvo podala predlog za spremembo ZKZ, ki omogoča postavitev oglasnih panojev o investicijah v kmetijstvu s strani EU ter tematskih poti. V lanskem letu je bilo zabeleženih veliko

pozitivno rešenih zahtevkov za sodno varstvo v korist kršiteljev zaradi ne dovolj konkretiziranih kršitev odgovornih oseb pravne osebe pri nelegalni postavitvi oglasnih panojev.

Vrtne lope in vrtilčki

V okolici urbanih središč se pojavljajo vrtilčki, ob katerih sčasoma zrastejo še vrtne ute oziroma vrtne lope, ki jih lastniki ali najemniki uporabljajo za shranjevanje orodja in preživljanje prostega časa. Predvideva se akcija katere cilj je odstranitev teh montažnih objektov, ki kazijo videz mesta, hkrati pa ljudem zagotoviti druga zemljišča za namen pridelave hrane in medsebojnega druženja, ki jih bodo zagotavljale mestne občine.

Krčitev gozda v kmetijske namene

V skladu z gozdarsko zakonodajo ima Zavod za gozdove Slovenije (v nadaljevanju: ZGS) možnost izdati odločbo o krčitvi gozda, če se na zemljišču vzpostavi kmetijska raba. To določbo so lastniki gozdov v zadnjem času pričeli izrabljati na način, da posekajo gozd in zemljišče pustijo, da se ponovno zaraste. Ko se gozd na podlagi odločbe ZGS poseka, zemljišče dobi status kmetijskega zemljišča in preide v pristojnost nadzora in ukrepanja inšpekcije za kmetijstvo, ki bo letos predvidoma izvedla 50 nadzorov takih zemljišč, v kolikor se zakon ne bo spremenil v smeri zaostrovanja pogojev za izdajo tovrstnih odločb. Pri nadzoru se bo preverilo, če je zemljišče bilo v naravi vzpostavljeno v kmetijske namene. Po spremembi ZKZ je izvajalec krčitve dolžan obvestiti ZGS o krčitvi v roku 30 dni po opravljeni krčitvi, pri čemer ZGS v ta namen izda ugotovitveno odločbo.

Kriteriji za nadzor kmetijskih zemljišč

Kmetijska inšpekcija bo v letu 2024 izvajala nadzor glede na naslednje kriterije oziroma prioritete:

- kakovost zemljišča in obseg posegov: vključena bodo zemljišča, ki so imela pred zaraščenostjo ali degradacijo bonitetni razred 30 in več točk ter so v nižinskih predelih in še vedno predstavljajo strateški potencial za pridelavo hrane,
- stopnjo ogroženosti za okolje: v primeru deponij z nevarnimi odpadki in v kombinaciji z zaraščenostjo lahko taka kmetijska zemljišča predstavljajo vir onesnaženja za podtalnico, vodotoke in okolje,
- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- časovno zaporedje prejetja prijav.

Zaradi vedno večjega števila prejetih prijav in povečanega obsega dela po ostalih vsebinah, se bodo prijave rangirale. Najnižje rangirane prijave se bodo obravnavale v obliki akcije ob koncu leta.

3.3.2 Zakon o živinoreji

Pri nadzorih na področju živinoreje se zasledujejo naslednji cilji:

- ohranjanje raznolikosti genomov in avtohtonih pasem,
- ohranjanje kmetijskih zemljišč v njihovi rabi oziroma namembnosti,
- izvajanje okoljevarstvenih in prostorskih normativov pri reji,
- uresničevanje pravic in dolžnosti rejcev živali ter organizacij v živinoreji,

- izvajanje strokovnih nalog v živinoreji,
- uporaba rezultatov strokovnega, svetovalnega, raziskovalnega in izobraževalnega dela na področju živinoreje,
- identifikacija, označevanje in registracija domačih živali,
- uporaba informacijskih sistemov v živinoreji in
- zagotovitev varnosti ljudi pri reji.

Po zadnjih razpoložljivih statističnih podatkih, ki so iz leta 2022, je v Republiki Sloveniji 44.976 kmetijskih gospodarstev z rejo domačih živali, kar je 19 % manj kot leta 2016, vendar na račun koncentracije reje. Od tega je 28.492 govedorejskih kmetijskih gospodarstev, 12.200 kmetijskih gospodarstev s prašiči, 5.017 kmetijskih gospodarstev z ovci, 27.006 gospodarstev s perutnino ter 11.293 registriranih čebelarjev. Skupno so staleži živali v Republiki Sloveniji po posameznih vrstah naslednji:

- 464.908 glav goveje živine od tega molznih krav 93.249 (16.000 manj kot leta 2010),
- 202.148 prašičev in
- 143.151 repov drobnice.

Nadzor rejskih programov je zelo zahteven. Rejske programe izvajajo organizacije v živinoreji, ki so podrobneje opredeljene v Zakonu o živinoreji. Za vsako vrsto domačih živali oziroma pasmo je lahko eden ali več rejskih programov. Rejski program določa rejske cilje, velikost populacije, rejske metode in selekcijske programe, razvojne in raziskovalne strokovne naloge za potrebe povečanja učinkovitosti izvajanja programa, ukrepe za gospodarnejšo rejo domačih živali in za zagotavljanje širjenja genetskega napredka ter kakovosti živalskih proizvodov, letne programe uporabe posameznih plemenjakov in način objave podatkov ter opredeljuje pogoje za sodelovanje in uporabo storitev rejskega programa, v skladu z zootehničnimi standardi. Zootehniški standardi določajo zlasti pogoje za promet s plemenskim materialom, pogoje, postopek in način vodenja rodovniških knjig in registrov, vsebino zootehniških dokumentov, pogoje za sprejem živali za pleme, metode za spremljanje lastnosti in ocenjevanje genetskih vrednosti ter pogoje za priznavanje organizacij, ki sodelujejo v rejskem programu. Ker so pregledi rejskih programov zelo zahtevni, se je znotraj inšpekcije za kmetijstvo oblikovala specializirana skupina 3 inšpektorjev, ki bodo te nadzore izvedli predvidoma v okviru akcije v mesecu maju.

Čebelarstvo - akcija nadzora registracije in označenosti čebelnjakov

Kmetijska inšpekcija bo v letu 2024 nadaljevala nadzor pogojev za pripravo in vodenje katastra čebelje paše in pripravo in izvajanje čebelarskega pašnega reda. Problem je v tem, da čebelarji prenosne panje vozijo na druge medonosne lokacije zgolj ob soglasju lastnikov kmetijskih zemljišč in gozdov ter Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI), ki nadzira zdravstveno stanje čebel, ne pa tudi ob soglasju lokalnih čebelarskih društev. Med drugim mali čebelarji z do 10. panji dokaj neredno sporočajo staleže čebeljih družin v register. Nadzor pašnih redov se predvideva v mesecu februarju in marcu, nadzor registrov pa konec oktobra.

Drobnica

V letu 2024 se v povezavi z urejenostjo gnojišč čez celo leto na področju reje drobnice predvideva preglede v zvezi z identifikacijo in registracijo drobnice.

Govedoreja

V letu 2024 se predvideva na področju govedoreje preglede:

- identifikacije in registracije goveda (700 pregledov čez celo leto);
- izvedenih ukrepov rejskega programa priznane rejske organizacije.

Pregledi identifikacije in registracije govedi bodo potekali celo leto na podlagi pridobljenega seznama iz uradnih registrov imetnikov rejnih živali ter seznama kršitev, ki jih bo posredovala ARSKTRP.

Prašiči

Pregledi se bodo osredotočali predvsem na identifikacijo in registracijo živali, vpis podatkov v registre, preglede rejskih programov priznanih in drugih rejskih organizacij. Pregledi identifikacije in registracije prašičev bodo potekali celo leto na podlagi pridobljenega seznama iz uradnih registrov imetnikov rejnih živali ter seznama kršitev, ki jih bo posredovala ARSKTRP. Nadzor je še posebej pomemben zaradi omejitve širjenja Afriške prašičje kuge.

Kriteriji za nadzor po Zakonu o živinoreji

Inšpekcija za kmetijstvo bo v letu 2024 izvajala nadzor glede na naslednje kriterije oziroma prioritete:

- velikost črede, tropa, jate oziroma števila družin,
- ugotovljene nepravilnosti iz prejšnjih let in
- ogroženost okolja (neurejena gnojišča, dobrobit živali).

Po Zakonu o živinoreji se planira 1000 pregledov.

3.3.3 Zakon o kmetijstvu

Zaradi obsežnosti podzakonskih aktov je program dela na področju Zakona o kmetijstvu razdeljen na posamezne podzakonske akte.

Osnovna dejavnost na kmetiji

V letu 2024 se predvidevajo pregledi v okviru akcije, rednih pregledov in na podlagi prijav.

Akcija nadzora prodaje pridelkov na tržnicah v povezavi z 61. a členom Zakona o kmetijstvu

Akcija se bo izvedla v času, ko je domačih vrtnin in sadja najmanj na tržišču in sicer zgodaj spomladi oziroma pozno jeseni, ko bodo pregledana stojišča na tržnicah in drugih prodajnih mestih ob cestah, blagovnih centrih in termah.

Pri nadzoru se bo preverjala sledljivost pridelkov in poreklo blaga.

Kot uspešno se je v preteklosti izkazalo sodelovanje z Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljevanju: URSVHVVR), Tržnim inšpektoratom RS (v nadaljevanju: TIRS) in Finančno upravo RS (v nadaljevanju: FURS), zato bo inšpekcija za kmetijstvo tudi v letu 2024 predlagala sodelovanje.

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji

V Republiki Sloveniji je bilo po podatkih iz leta 2022 registriranih približno 5.123 kmetij, ki se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo. Te kmetije imajo registriranih skupaj 22.601 različnih dopolnilnih dejavnosti, kar predstavlja 4,41 na kmetijo. V letu 2024 je planiran pregled 100 kmetij z registrirano dopolnilno dejavnostjo prodaje in vse pripadajoče dopolnilne dejavnosti, ki so registrirane na teh kmetijah ter 100 pregledov dopolnilne dejavnosti turizma na kmetiji. Kmetije, ki bodo predmet pregleda, bodo izbrane na podlagi ocene tveganja.

Poleg rednih pregledov se bo nadzor opravljal tudi na podlagi prejetih prijav in v okviru dveh poostrenih nadzorih na tržnicah in drugih prodajnih mestih ob cestah, blagovnih centrih, ki bodo organizirane spomladi in jeseni. V okviru ene od akcij se planira skupen nadzor s FURS in TIRS, pri čemer bo FURS opravljal nadzor nad izdajo računov in zaposlovanjem na črno, TIRS pa bo v skupni akciji vršil nadzor dela na črno in spoštovanje določil Zakona o gostinstvu pri nadzoru dejavnosti turizma na kmetiji. Dopolnilno dejavnost turizem na kmetiji bodo zaradi racionalizacije dela nadzorovali vinarski inšpektorji.

Na podlagi podatkov MKGP bo opravljen administrativni pregled tistih nosilcev dopolnilne dejavnosti, ki do 30. junija za preteklo leto upravni enoti ne bodo sporočili podatka o letnem dohodku.

Strojni krožki

V okviru Zveze strojnih krožkov trenutno v Republiki Sloveniji deluje 45 strojnih krožkov. Planiran je sistematičen pregled 9 krožkov glede obsega strojnih ur njihovega poslovanja v povezavi z varnim delom s kmetijskimi stroji (varnostni lok in kabina, zaščita kardanske gredi). Pregledi bodo opravljeni v mesecu oktobru.

Kontrola registrov

Nadzor oljčnikov

Akcija nadzora oljčnikov in pridelka oljk in oljčnega olja

Predvidevajo se pregledi pravilnosti vrisov GERK in vpisov dejanske rabe v RKG ter nadzor posredovanja podatkov o pridelku oljčnega olja in oljk na nivoju kmetijskih gospodarstev. Pregledi se bodo vršili na podlagi odstopov s strani ARSKTRP in prijav fizičnih oseb ter seznama pripravljenega s strani MKGP. V RKG je namreč registriranih le 62% površin oljčnikov večjih od 0,1 ha glede na dejansko rabo, torej od 2.531 ha le 1.584 ha.

V letu 2024 se zaradi pomanjkljivega poročanja planira tudi nadzor količine predelanih plodov oljk ali oljčnih tropin in količino pridobljenega olja v oljarnah. MKGP je dolžno zbirati podatke o proizvedeni količini oljčnega olja in namiznih oljk za potrebe sporočanja podatkov v skladu s predpisi Evropske unije. Planira se nadzor treh oljarn.

Nadzor registra sadovnjakov – vris GERK-ov

Nadaljeval se bo nadzor obveznega vpisa intenzivnih sadovnjakov v RKG.

Nadzor namenske rabe RKG

Uskladitev in nadzor rabe kmetijskih zemljišč bo potekal skozi celo leto.

Nadzor registra hmeljišč

Nadzor pravilnosti vpisa podatkov v register hmeljišč bodo izvedli kmetijski inšpektorji na območju Območne enote Celje, kjer se nahajajo hmeljišča. Na podlagi odstopov URSVHVVR se bo preverjal pravilen vpis sort hmelja v RKG.

Kontrola delovanja javnih služb

Nadzor bo v skladu z dogovorom z MKGP potekal na področju kmetijstva in živinoreje ter po uradni dolžnosti. Predvideva se nekaj sistematičnih pregledov delovanja javnih služb skozi celo leto, predvsem glede realizacije programov in skladnosti izvajanja programa glede na zastavljene cilje.

Kontrola poročanja cen in količin za meso in mleko

Inšpekcija za kmetijstvo v skladu s pristojnostmi nadzira poročanje cen mesa v tržno informacijski sistem TIS za govedo, prašiče in drobnico ter jajca. V letu 2024 je predviden nadzor devetnajstih klavnic, ki morajo glede na obseg zakola po posameznih vrstah živali poročati Evropski Komisiji.

Prav tako bo spomladi izveden pregled sporočanja podatkov glede odkupa mleka s strani predelovalnih obratov ter količin mleka za posamezne proizvajalce mleka.

Kontrola poročanja cen in količin za sadje

Tržno informacijski sistem obsega zbiranje, obdelavo in objavlanje podatkov o količinah in cenah določenih kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih. Tržno informacijski sistem vodi ARSKTRP. Minister pristojen za kmetijstvo določi reprezentativne trge kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov, fizične in pravne osebe, ki morajo posredovati podatke, in predpiše vrsto, obseg in pogostnost zbiranja podatkov. Že v letu 2020 smo pričeli z nadzorom posredovanja podatkov o količinah in cenah za sadje. Ta nadzor bo inšpekcija za kmetijstvo ponovila tudi v letu 2024.

Vzorčenje konoplje

Izvedlo se bo vzorčenje konoplje na podlagi seznama, ki ga sestavi in posreduje ARSKTRP. Glede na predhodna leta se predvideva, da bo opravljenih 60 pregledov in izvedenih analiz konoplje na vsebnost THC. Izbor vzorcev na podlagi analize tveganja pripravi ARSKTRP. Pregledi se bodo opravljali od avgusta do septembra.

Nadzor organizacij proizvajalcev

Organizacija proizvajalcev je pravna oseba ali jasno organizacijsko opredeljen del pravne osebe, registrirane v skladu z zakonom, ki ureja zadruge, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki povezuje proizvajalce kmetijskih pridelkov iz sektorja, določenega s predpisi Evropske unije, ki urejajo skupno ureditev kmetijskih proizvodov. V Republiki Sloveniji imamo registrirane 3 organizacije proizvajalcev – eno za sadje in dve za mleko. Planira se nadzor vseh treh organizacij.

Nadzor nad spoštovanjem deleža pri zelenem javnem naročanju

Inšpekcija za kmetijstvo vrši nadzor zgolj nad realizacijo javnega naročila za živila glede deleža ekoloških živil in deleža živil iz shem kakovosti. Uredba o zelenem javnem naročanju določa delež ekoloških živil in živil iz shem kakovosti živil, ki jih je naročnik dolžan oddati v javno naročilo in hkrati delež, ki ga je potrebno realizirati pri samem naročanju. Planira se nadzor 100 javnih zavodov. Od tega se predvideva nadzor osnovnih šol v deležu okvirno 30%, vrtcev okvirno 30%, 10% bolnic ter 30% ostalih javnih zavodov.

Po Zakonu o kmetijstvu se bo opravilo 2000 pregledov.

3.3.4 Uredba o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov

Tudi v letu 2024 se predvideva veliko število prijav glede kršitve uredbe, predvsem v spomladanskem, poletnem in jesenskem času, ko je gnojenje najbolj intenzivno. Predvideva se, da bo na tem zakonodajnem področju opravljenih približno 1000 pregledov.

Nadzor ugotavljanja urejenosti in zadostnih kapacitet skladiščnih prostorov za živalska gnojila pri rejcih

Inšpekcija za kmetijstvo bo v letu 2024 opravila poostren nadzor urejenosti skladiščnih prostorov za živalska gnojila tudi pri rejcih govedi, prašičev in drobnice v povezavi z identifikacijo in registracijo živali. Predvideva se pregled približno 200 kmetijskih gospodarstev. Pri poostrenem nadzoru se bodo preverili skladiščni prostori za živalska gnojila, vodenje evidenc razvoza gnoja po površinah ter morebitni gnojilni načrti. Podatki bodo pridobljeni na podlagi izpisa kršitev iz pogojenosti, ugotovljenih s strani ARSKTRP, kjer bo v okviru poostrenega nadzora na podlagi ocene tveganja dodatno pregledanih 200 kmetijskih gospodarstev.

Nadzor oddaje in prejema viškov organskih gnojil

Na podlagi opravljenih inšpekcijskih pregledov in na podlagi ugotovitev MKGP se bo preverilo ali posamezna kmetijska gospodarstva oddajajo višek organskih gnojil drugim kmetijskim gospodarstvom samo fiktivno, zaradi česar se planira poostren nadzor dejanske oddaje oziroma prejema organskih gnojil.

Nadzor prepovedi gnojenja s tekočimi organskimi gnojili

Nadzor se bo opravljal na podlagi prejetih prijav in bo osredotočen na prepoved gnojenja s tekočimi organskimi gnojili med 15. novembrom in 1. marcem s poudarkom na vodovarstvenih območjih in priobalnih pasovih rek in vodotokov.

Kriteriji za nadzor po Nitratni uredbi

Kmetijska inšpekcija bo v letu 2023 izvajala nadzor glede na naslednje kriterije oziroma prioritete:

- stopnjo ogroženosti za okolje in ljudi, zaradi onesnaženosti pitne vode,
- časovno zaporedje prejetja prijav in
- kršitve, ugotovljene v preteklosti.

3.3.5 Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata

Inšpekcija za kmetijstvo bo v letu 2024 opravila nadzor nad uporabo digestata in komposta iz bioplinarn in kompostarn na kmetijskih zemljiščih. V Republiki Sloveniji je 16 registriranih bioplinarn in 23 kompostarn. Pri posameznih prevzemnikih se pojavljajo nepravilnosti v smislu izostanka analiznih izvidov in gnojilnega načrta za uporabo digestata na kmetijskih zemljiščih kot gnojilo ali ne vodenja evidenc raztrosa. Pregledi bodo opravljeni v mesecu juniju in septembru.

Vzorčenje tal, ki so bila gnojena z digestatom

Na nitrate, onesnaževala kot so PCB, težke kovine in PAH bo v mesecu oktobru odvzetih 20 vzorcev tal gnojenih z digestatom.

Uredba daje pristojnosti inšpekciji za kmetijstvo za nadzor gnojilnih načrtov na kmetijskih gospodarstvih, ki so prejemniki bioplinarne gnojevke, digestata, blata čistilnih naprav ali komposta. Prav tako inšpekcija za kmetijstvo preverja ali se na kmetijskih zemljiščih uporablja kompost ali digestat 1. razreda kakovosti z več kot 20 % suhe snovi in največjim vnosom 8 t suhe snovi na hektar na leto v povprečju petih let v tla. Preverja se tudi 21 dnevni rok prepovedi uporabe krme ali paše na travnikih in pašnikih, ki so bili gnojeni z digestatom iz bioplinarn.

V letu 2020 je inšpekcija za kmetijstvo prvič zasledila primer uporabe digestata na kmetijskih zemljiščih brez kakršne koli dokumentacije o izvoru in kakovosti digestata. Po tej vsebini zato planira sodelovanje z inšpekcijo za okolje, ki vrši nadzor v samih bioplinarnah.

3.3.6 Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov

Dejavnosti skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti za pospeševanje prodaje in porabe kmetijskih in živilskih proizvodov so ustaljena praksa javnih politik razvitih držav. To področje v Republiki Sloveniji ureja Zakon o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (v nadaljevanju: ZPKŽP). Ključni cilj ZPKŽP je promocija široko zastopane nacionalne sheme kakovosti »izbrana kakovost« ter tako označenih proizvodov. S pomočjo tovrstne promocije se potrošnika informira o pomenu in prepoznavnosti proizvodov iz shem kakovosti kot tudi o različnih načinih pridelave in predelave, prehranskih koristih in priporočeni rabi ter sledljivosti in zagotavljanju varnosti kmetijskih in živilskih proizvodov. Poleg tega pa se s promocijo v širši javnosti in med potrošniki ustvarja tudi pozitivna podoba kmetijskega in živilskega sektorja.

Za učinkovito promocijo (oglaševanje, tiskani material, promocijski dogodki itd.) je potrebno zagotoviti dovolj finančnih sredstev. V skladu z zakonskimi predpisi na področju državnih pomoči je potrebno del finančnih sredstev zagotavljati tudi s prispevkom pridelovalcev in predelovalcev iz posameznih sektorjev. ZPKŽP ureja načrtovanje in izvajanje skupne splošne promocije in promocije shem kakovosti kmetijskih in živilskih proizvodov v Republiki Sloveniji ter vzpostavlja temelje za evropsko primerljiv model izvajanja promocije in informiranja potrošnikov. Hkrati opredeljuje tudi način pobiranja prispevka za promocijo s strani zavezancev za plačilo v določenem sektorju.

V zakonskih predpisih je prav tako opredeljen nadzor nad izvajanjem zahtev, predvsem na področju plačila prispevkov s strani zavezancev.

Posamezni sektorji v okviru kmetijstva (mleko, meso, vrtnine, sadje, žita, oljčno olje, grozdje za vino in med) se samostojno odločijo za sodelovanje v sektorski promociji in dodajo svoj finančni prispevek. S tem je na podlagi zakonskega predpisana dana možnost promocije tudi konkretnih proizvodov, in sicer tistih, ki so vključeni v sheme kakovosti. Nato skupaj z MKGP pripravijo triletni Program promocije, ki opredeljuje cilje promocije in način njihovega doseganja na slovenskem trgu.

V letu 2024 se bo nadzor nad določili ZPKŽP izvajal za sektorje govejega in perutninskega mesa ter sektorja pridelave in predelave mleka za kravje, ovčje in kozje, ki so s pobiranjem prispevka pričeli sredi leta 2020. Nadzor se bo vršil za sektor sadja, ki je konec leta 2020 zaključil s triletno sektorsko promocijo in je v 2021 pričel z novo.

Planira se nadzor 40 zavezancev za plačilo prispevka za promocijo.

3.3.7 Uredba o sredstvih za gnojenje, mineralna in organska gnojila

Nadzor po tem predpisu obsega vzorčenje na kakovost in označenost mineralnih gnojil in mineralno organskih gnojil. Poleg tega se izvaja nadzor označenosti organskih gnojil, ki vsebujejo živalske stranske proizvode (v nadaljevanju: ŽSP) v prometu. Uredba (EU) 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003, ki je začela veljati 16.07.2022 regulira tudi organska gnojila, sredstva za apnjenje, izboljševalce tal, rastne medije, inhibitorje in biostimulante. S to uredbo se je razveljavila Uredba o mineralnih gnojilih 2003/2003 in del Zakona o mineralnih gnojilih, ki se nanaša na gnojila ES. Dne 11.03.2023 je bila sprejeta Uredba o izvajanju uredbe (EU) o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu. V izvedbeni uredbi so opredeljene tudi pristojnosti MKGP kot priglasitvenega organa ter IRSKGLR za izvajanje nadzora nad Uredbo (ES), št. 2019/1009. Pri trženju sredstev za gnojenje so se pojavile nove nejasnosti, predvsem v zvezi s sredstvi, ki jih proizvajalci ne bodo označili z oznako CE in zanje nova Uredba ne bo veljala. V dogovorih s strokovnimi sodelavci na MKGP je bilo sprejeto mnenje, da je smiselno tudi za ta sredstva sprejeti domačo zakonodajo v obliki novega zakona, katerega cilj bo vsaj osnovna regulacija vseh kategorij sredstev za gnojenje, katerih trženje bo dovoljeno v RS in ne bodo označena kot sredstva CE. Postopek sprejemanja novega zakona še ni stekel. V skupini za pripravo zakona bo tudi predstavnik IRSKGLR. Dodaten problem bo usposobljenost laboratorijev za določanje kakovostnih parametrov novih sredstev za gnojenje kot so mikroorganizmi, inhibitorji rasti, izboljševalci tal in denitrifikacijske bakterije.

Predvidoma bo opravljenih 200 pregledov gnojil v prometu. Od tega se v mesecu marcu in aprilu predvideva odvzem tridesetih vzorcev mineralnih in organskih gnojil ter sestavljenih gnojil v manjših pakiranjih, kjer je inšpekcija za kmetijstvo v preteklosti ugotovila tudi največ nepravilnosti. Nadzor bo v sklopu vzorčenja obsegal tudi primerjavo izmerjene vrednosti fizikalno kemijskih parametrov organskih gnojil z označenimi vrednostmi. Z laboratoriji bo potrebno uskladiti analitske metode za »nova« gnojila.

Posebna pozornost bo namenjena tudi nadzoru označevanja organskih gnojil, ki vsebujejo živalske stranske proizvode.

Kriteriji za izvedbo vzorčenja mineralnih gnojil

Kmetijska inšpekcija bo v letu 2023 izvajala vzorčenje glede na naslednje kriterije:

- kršitve, ugotovljene v preteklosti,
- velikost distribucijske mreže posameznih distributerjev in
- velikost proizvajalcev.

3.3.8 Zakon o vodah

Uredbe o VVO za vodna telesa vodonosnikov

Na podlagi Zakona o vodah je bilo do sedaj sprejetih 15 državnih uredb o vodovarstvenih območjih za vodna telesa posameznih vodonosnikov, ki inšpekcijo za kmetijstvo pooblašajo za nadzor pravilnega gnojenja in rabe FFS na teh območjih. Pri tem gre za posredno varstvo virov pitne vode pred onesnaženjem iz kmetijstva zaradi nepravilne rabe FFS in gnojenja, nadzor pa se razširi tudi na varstvo vodonosnikov ter varovalnih pasov rek in jezer. Predvideva se odvzem vzorcev tal na ostanke FFS, nitrata in težke kovine na tridesetih lokacijah ter morebitna ostala onesnaževala na vodovarstvenih območjih. Vzorčenje bo potekalo v septembru in oktobru.

Uredba o nadomestilu za zmanjšanje dohodka iz kmetijstva zaradi ukrepov na VVO

Inšpekcija za kmetijstvo bo poročala o ugotovljenih kršitvah na VVO upravljavcem vodarn na podlagi prijav in oddaji poročila o izvedenem monitoringu na VVO.

Inšpekcija za kmetijstvo posreduje zavezancu, to je izvajalcu javne službe oskrbe s pitno vodo, ki upravlja vodni vir, za katerega je določen vodovarstven režim na najožjem vodovarstvenem območju, podatke o pravnomočnih inšpekcijskih odločbah zaradi kršitev vodovarstvenega režima ali zaradi neustrezno obdelanega GERK-a na posameznem najožjem vodovarstvenem območju za upravičence, ki so v roku do 31. marca za tekoče leto oddali zahteve in izpolnjujejo pogoje:

- glede vpisa kmetije v RKG,
- da imajo vsaj 0,1 hektar kmetijskih zemljišč v uporabi na najožjem VVO I,
- da nimajo težav v skladu s smernicami o podjetjih v težavah in Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

Inšpekcija za kmetijstvo bo poročala o številu pravnomočnih inšpekcijskih ali prekrškovnih odločb v primeru nedovoljenega gnojenja ali uporabe FFS na najožjih vodovarstvenih območjih kot določajo uredbe o vodovarstvenih območjih za vodna telesa posameznih vodonosnikov. Hkrati se v primeru kršitev navzkrižne skladnosti o pravnomočnih prekrškovnih odločbah obvešča tudi ARSKTRP, ki na podlagi ugotovljenih kršitev ustrezno zniža višino subvencij.

3.3.9 Zakon o soobstoju GSO rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami

S tem zakonom je določena pristojnost inšpekcije za kmetijstvo za odvzem vzorcev kmetijskih rastlin zaradi preverjanja prisotnosti GSO. Inšpekcija za kmetijstvo bo izvajala monitoring za ugotavljanje morebitne prisotnosti GSO v posevkih.

V letu 2024 se planira odvzem 10 vzorcev zelenih delov koruze oziroma oljne ogrščice in soje, v času vegetacije na prisotnost GSO.

Kriterija za izbiro površin za vzorčenje sta velikost:

- posameznih GERK-ov in
- skupnih njivskih površin kmetijskih gospodarstev ter morebitna spornost uporabljenega semenskega materiala.

3.3.10 Zakon o agrarnih skupnostih

Inšpekcija za kmetijstvo razpolaga s seznamom vseh agrarnih skupnosti iz registra, ki ga vodijo upravne enote in preverja spremembo podatkov v register ter izbris agrarne skupnosti iz registra. Trenutno je registriranih okoli 600 agrarnih skupnosti. Nadzor bo potekal skozi celo leto na podlagi prijav.

3.3.11 Zakon o Triglavskem narodnem parku

Na podlagi določbe 63. člena tega zakona kmetijski inšpektorji izvajajo kontrolo o postavitvi obor in ribogojnic na območju parka in izvajanje paše živali na območju parka. Nadzor se opravlja na podlagi prejetih prijav.

3.3.12 Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč

Načrt in obsega dela se pripravi tekom leta glede na morebiten obseg naravnih nesreč. Zaradi nepredvidenih naravnih dogodkov podrobnejšega plana ni mogoče sestaviti. Pri samem nadzoru se inšpekcija za kmetijstvo uskladi z Upravo RS za zaščito in reševanje. Nadzor obsega tudi navzkrižno kontrolo prijav škode po naravni nesreči in prijav pridelka v primeru vina in oljčnega olja ter kontrolo prodaje pridelkov in izdelkov iz kmetije.

3.3.13 Zakon o voznikih

Po tem zakonskem predpisu se vrši nadzor nad usposabljanjem za varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki. Pooblastilo za izvajanje usposabljanj izvajalcu dodeli MKGP. Za zagotovitev ustreznega usposabljanja je potrebno izvesti nadzor nad pooblaščenimi izvajalci usposabljanj tako glede izpolnjevanja predpisanih pogojev glede kadrov, opreme ter dokumentov in evidenc, kakor tudi nadzor nad samim izvajanjem usposabljanj. Pooblastilo za izvajanje usposabljanja si je do sedaj pridobilo 8 izvajalcev, pri katerih se planira nadzor.

3.3.14 Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno

Na podlagi drugega odstavka 18. člena predmetnega zakona je inšpekcija za kmetijstvo pooblaščen za nadzor nad izpolnjevanjem posebnih pogojev za opravljanje kmetijske dejavnosti. Nadzor teh določil bo inšpekcija za kmetijstvo izvedla v okviru nadzora osnovne kmetijske dejavnosti in dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Pri samem nadzoru kmetijski inšpektor preveri ali prodajalec sme vršiti prodajo - nosilec, člani kmetije in zaposleni na kmetiji, ki so vpisani v RKG in druge osebe, ki opravljajo delo na kmetiji na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovno pravo in pogodbeno razmerje. Civilne pogodbe, na podlagi katerih se smejo prodajati kmetijski pridelki in izdelki so:

- podjemna pogodba,
- pogodba o začasnem in občasnem delu upokojenec,
- pogodba o zaposlitvi,
- študentska napotnica.

3.4 Program vzorčenja za leto 2024

V preglednici je predstavljen program vzorčenja inšpekcije za kmetijstvo za leto 2024.

Vrsta vzorčenja	Analizirani parametri	Število vzorcev	Predvideni čas vzorčenja
Tla - VVO	FFS	30	September – Oktober
	Dušik (N)	30	September – Oktober
	Težke kovine	30	September – Oktober
Gnojene površine z digestatom	N, težke kovine, PAH in ostala onesnaževala	20	September – Oktober
Mineralna gnojila in organska gnojila	na vsebnost in vrednost deklariranih elementov in morebitno prisotnost težkih kovin	30	Marec – Junij
Konoplja	THC	30	Druga polovica avgusta – oktober
Degradirana kmetijska zemljišča - prijave	Kemične analize onesnaženosti tal z različnimi kemičnimi substancami	5	Skozi celo leto, odvisno od potreb

3.5 Izvršbe po drugi osebi

Izvršbe po drugi osebi bo inšpekcija za kmetijstvo izvajala predvsem pri neizvršitvi odločb, ki se nanašajo na kmetijska zemljišča. Pri tem se izpostavlja zaraščena kmetijska zemljišča in degradirana kmetijska zemljišča.

Kriteriji za izvršbe po drugi osebi bodo:

- visok bonitetni razred zaraščene kmetijskega zemljišča (raba, ekspozicija, lega),
- zaraščeno zemljišče se nahaja znotraj obdelovalnih kompleksov (s ciljem preprečevanja širjenja zarasti, bolezni, škodljivcev ter preprečevanja širjenja invazivnih rastlinskih vrst),
- nadaljnja perspektiva za uporabo v kmetijske namene,
- velikost obravnavanega zemljišča.

Pri nekaterih postopkih, ki se nanašajo na objekte na kmetijskih zemljiščih, nasipavanja, odpadke in parkirišča, je potrebno izvršbo po drugi osebi izpeljati skupaj z inšpekcijo za okolje in medobčinskimi inšpekcijami. Pri parkiriščih in objektih na kmetijskih zemljiščih bi izvršbe po drugi osebi predstavljale onemogočenje dostopa do objektov in s tem onemogočanje odstranitve objektov, ki so v pristojnosti gradbene ali druge inšpekcije. Pavšalna ocena zneska izvršb samo zaradi zaraščenosti znaša 20.000 – 40.000 EUR.

3.6 Usposabljanje in posodobitev smernic za enotno delo inšpekcije

Na inšpekciji za kmetijstvo bo z načrtovanimi akcijami in navodili potrebno še bolj učinkovito usmerjati inšpekcijsko delo v smeri, da inšpektorji na terenu o istih zadevah odločajo na enak način v skladu z zakonskimi pooblastil in pristojnostmi. V ta namen bo posodobljen tudi priročnik za delo inšpekcije.

V letu 2024 bo inšpekcija za kmetijstvo poudarek dala na strokovno izobraževanje v zvezi s spremembami Zakona o živinoreji. Drugi sklop izobraževanja bo namenjen predstavitvi spletnih aplikacij v informacijskem sistemu IRSKGLR glede namenske rabe kmetijskih zemljišč in registrov kmetijskih gospodarstev ter programa Field Map. Predvideno je tudi usposabljanje glede implementacije Zakona o sredstvih za gnojenje ter delavnice glede postopkov krčitve gozda za namen revitalizacije kmetijskih površin (Direktorat za kmetijstvo, Direktorat za gozdarstvo in ZGS).

Prav tako bo inšpekcija za kmetijstvo pričela z izvajanjem nadzora o poročanju cen o kmetijskih pridelkih in živilskih proizvodih v primarni proizvodnji na podlagi Zakona o kmetijstvu. Izvajale se bodo tudi notranje presoje dela inšpektorjev za kmetijstvo.

Na normativnem področju se bo spodbujalo:

- sodelovanje pri sektorskih predpisih s področja promocije na podlagi Zakona o promociji kmetijskih proizvodov in živil,
- sodelovanje pri spremembi Zakona o živinoreji na podlagi evropske uredbe o reji domačih živali,
- ureditev pašnega reda,
- dopolnitev pristojnosti po Zakonu o kmetijskih zemljiščih glede:
 - onesnaževanja tal iz kmetijske dejavnosti in vzpostavitvi monitoringa,
 - zahtevnih agromelioracij in pridobivanja OVD,
 - prometa s kmetijskimi zemljišči (nespoštovanje oglaševanja na oglasni deski upravnih enot – pri prednostnem vrstnem redu upravičencev za nakup kmetijskega zemljišča),
 - grajenje objektov na kmetijskih zemljiščih, ki ne služijo kmetijski namenski rabi brez spremembe OPPN, gradbeno dovoljenje pa je izdano, pri čemer MKGP ni upoštevan kot načrtovalec prostora,
 - vloge svetovalne službe in CSD pri ostarelih oziroma opravilno nesposobnimi lastnikih, katerih zemljišča se zaraščajo,

- sodelovanja s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (v nadaljevanju: Sklad) glede rabe kmetijskih zemljišč v upravljanju Sklada,
- sodelovanje pri implementaciji uredbe o gnojilih ter ostalih podzakonskih aktov glede pristojnosti nadzora v prometu z organskimi in mineralnimi gnojili ter imenovanjem pooblaščenih laboratorijev in
- sodelovanje pri aktivnostih na področju donirane hrane humanitarnim organizacijam.

3.7 Program dela v številkah

Št. inšpekcijskih pregledov	Št. upravnih ukrepov	Št. prekrškovnih ukrepov skupaj (opozorilo, opomin, globa)
7.000	900	120

4. INŠPEKCIJA ZA VINARSTVO

4.1 Cilji

Cilji inšpekcije za vinarstvo so zastavljeni tako, da bo nadzor nad izvajanjem predpisov, ki določajo pridelavo, dodelavo in promet z grozdom, moštom, vinom in drugimi proizvodi iz grozdja in vina, čim bolj učinkovit in ciljno usmerjen glede na prioritete dela.

Pri nadzoru se bo sledilo osnovnim ciljem, ki so določeni v predpisih, upoštevale se bodo usmeritve matičnega ministrstva ter se čim hitreje in učinkoviteje odzivalo na dogajanja na terenu in trgu.

Z rednimi in izrednimi nadzori se bo zmanjšalo tveganje za nepravilnosti pri pridelavi, dodelavi ter prodaji vina in ostalih proizvodov iz grozdja in vina na segmentu varnosti, kakovosti, označevanja in zaščiti geografskega porekla. Za doseg te ciljev se bo:

- zagotovilo reden nadzor nad prometom z vinom, pridelanim v Republiki Sloveniji, da se doseže čim večji delež vina v prometu, ki bo identično s priloženimi listinami, ki bo brez napak in/ali bolezni (promet z vinom predstavlja skladiščenje, prevoz, razdeljevanje, oglaševanje in prodajo vina),
- na podlagi rednega dnevnega spremljanja podatkov o uvoženih pošiljkah vina iz tretjih držav in pošiljk vina iz držav članic EU, ki ga zagotavlja vpogled v bazo podatkov eDavki, zagotovil učinkovit nadzor nad tujim vinom, ki se trži v Republiki Sloveniji,
- vršil nadzor nad prometom z grozdom v času trgatve in s tem zagotovila sledljivost in posledično varstvo geografskega porekla vina, ki bo končni proizvod iz grozdja,
- z nadzorom vplivalo na povečanje deleža vpisanih vinogradov in obveznih podatkov v Register pridelovalcev grozdja in vina (v nadaljevanju: RPGV) (npr. prijava pridelka grozdja, mošta in vina, prijava zalog vina ter enoloških postopkov),
- opravil nadzor predpisanih podatkov pri pridelovalcih in ugotovilo razloge za prijavljene majhne količine pridelka, ki niso posledica naravne nesreče,
- vršila navzkrižna kontrola med prijavo izpada pridelka zaradi naravnih nesreč in prijavo pridelka v RPGV,
- zagotovilo, da bodo v čim večjem deležu vino in ostale proizvode iz grozdja in vina v prometu spremljali predpisani dokumenti, iz katerih bo razvidna sledljivost,
- izvajalo navzkrižne kontrole med pridelovalci in prodajalci vina,
- z nadzorom vplivalo na čim večji delež pridelovalcev, ki spoštujejo določila in usmeritve iz vsebin dobre higienske prakse,
- z nadzorom vinogradniških leg in s spremljanjem postopka pridelave, predelave in dodelave grozdja v vino pri pridelovalcih, vplivalo na zagotovitev zaščite geografskega porekla za vina z geografsko označbo,
- v okviru nadzorov zmanjšalo število primerov nepravilnega označevanja vina v prometu, katerega posledica je zavajanje potrošnikov,
- okrepil obseg sodelovanja z ostalimi inšpekcijami, predvsem na področju izmenjave podatkov in sodelovali pri skupnih nadzorih,
- na skupnem evropskem trgu spremljalo in odzivalo na pojav goljufij (Food Fraud), zavajanja potrošnikov in zdravstvenega stanja vina (Rasff).

4.2 Pravne podlage

Nacionalna zakonodaja:

- Zakon o vinu (Uradni list RS, št. 105/06, 72/11, 90/12 – ZdZPVHVVR, 111/13 in 27/17 – ZKme-1D)
- Uredba o sistemu dovoljenj za zasaditev vinske trte (Uradni list RS, št. 4/16 in 23/17)
- Uredba o ureditvi trga z vinom (Uradni list RS, št. 6/12, 38/12, 24/13, 66/14, 38/16 in 14/17)
- Uredba o izvajanju določenih Uredb Skupnosti glede živil in higiene uradnega nazora nad živil (Uradni list RS, št. 72/10, 129/20)
- Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila (Uradni list RS, št. 12/11, 87/12)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2,18/23 in 78/23)
- Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18 in 151/22)
- Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 114/05 – uradno prečiščeno besedilo, 90/07, 102/07, 40/12 – ZUJF, 17/14, 163/22, 18/23 – ZDU-10, 88/23, 95/23 – ZIUOPZP in 117/23 – ZIUOPZP-A)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19, 121/21 – ZJN-3B in 78/23 - ZORR)
- Zakon o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 130/22)

Evropska zakonodaja:

- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/34 z dne 17. oktobra 2018 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, spremembami specifikacij proizvoda, registrom zaščitenih imen, preklicem zaščite in uporabo simbolov ter Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z ustreznim sistemom pregledov) (UL EU št. L 9 z dne 11.1.2019, str. 46)
- Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL EU št. L 347 z dne 20.12.2013, str. 671)
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/934 z dne 12. marca 2019, o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede vinorodnih območij, na katerih je mogoče delež alkohola povečati, dovoljenih enoloških postopkov in omejitev, povezanih s pridelavo in konzerviranjem proizvodov vinske trte, najmanjšega odstotnega deleža alkohola za stranske proizvode in njihovega odstranjevanja ter objave spisov OIV (UL EU št. L 149 z dne 7.6.2019, str. 1)
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/273 z dne 11. decembra 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede sistema dovoljenj za zasaditev vinske trte, registra vinogradov, spremnih dokumentov in certificiranja, registra o prejemu in izdaji, obveznega prijavljanja, uradnega obveščanja in objavljanja sporočenih informacij ter o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede ustreznih preverjanj in kazni, spremembi uredb Komisije (ES) št. 555/2008, (ES) št. 606/2009 in (ES) št. 607/2009 ter razveljavitvi Uredbe

Komisije (ES) št. 436/2009 in Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/560 (UL EU št. L 58 z dne 28.2.2018, str. 1)

- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2018/274 z dne 11. decembra 2017 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede sistema dovoljenj za zasaditev vinske trte, certificiranja, registra o prejemu in izdaji, obveznega prijavljanja in uradnega obveščanja ter Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede ustreznih preverjanj ter razveljavitvi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2015/561 (UL EU št. L 58 z dne 28.2.2018, str. 60)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 314/2012 z dne 12. aprila 2012 o spremembi uredb (ES) št. 555/2008 in (ES) št. 436/2009 glede dokumentov, ki spremljajo prevoz proizvodov iz grozdja in vina, ter evidenc, ki se vodijo v vinskem sektorju (UL EU št. L 103 z dne 13.4.2012, str. 21)
- Uredba Komisije (ES) št. 555/2008 z dne 27. junija 2008 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 o skupni ureditvi trga za vino glede podpornih programov, trgovine s tretjimi državami in obsega vinogradniških površin ter o izvajanju nadzora v vinskem sektorju (UL EU št. L 170 z dne 30.6.2008, str. 1)
- Uredba (EU) št. 251/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91 (UL EU št. L 84 z dne 20.3.2014, str. 14)
- Mednarodni sporazumi Evropske Skupnosti s tretjimi državami, ki urejajo zaščito poimenovanj vin in medsebojno priznavanje enoloških postopkov in sredstev
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1149 z dne 15. aprila 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju in o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 555/2008 (UL EU št. L 190 z dne 15.7.2016, str. 1)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1150 z dne 15. aprila 2016 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju (UL EU št. L 190 z dne 15.7.2016, št. 23)
- Uredba (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL EU št. L 31 z dne 1.2.2002, str. 1-24)
- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (UL EU št. 139 z dne 30.04.2004, str. 1)
- Uredba EU št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in svet z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL EU št. L 304 z dne 22.11.2011, str. 18)
- Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb

Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL EU št. L 95 z dne 7.4.2017, str. 1)

- Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (UL EU št. L 70 z dne 16.3.2005, str. 1)
- Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (UL EU št. L 354 z dne 31.12.2008, str. 16)
- Uredba (ES) št. 1331/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o vzpostavitvi skupnega postopka odobritve za aditive za živila, encime za živila in arome za živila (UL EU št. L 354 z dne 31.12.2008, str. 1)
- Uredba (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o blagovni znamki Evropske unije (UL EU št. L 154 z dne 16.6.2017, str. 1)
- Delegirana uredba komisije (EU) 2019/33 z dne 17. oktobra 2018 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, omejitvami uporabe, spremembami specifikacij proizvoda, preklicem zaščite ter označevanjem in predstavitvijo (UL EU št. L 9 z dne 11.1.2019, str. 2)
- Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/34 z dne 17. oktobra 2018 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z vlogami za zaščito označb porekla, geografskih označb in tradicionalnih izrazov v vinskem sektorju, postopkom ugovora, spremembami specifikacij proizvoda, registrom zaščitenih imen, preklicem zaščite in uporabo simbolov ter Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z ustreznim sistemom pregledov (UL EU št. L 9 z dne 11.1.2019, str. 46)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/1007 z dne 18. junija 2021 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2018/274 glede analitične podatkovne banke izotopskih podatkov in pregledov v vinskem sektorju (UL EU št. L 97 z dne 19.3.2021, str. 1)
- Uredba (EU) 2021/2117 Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 2. decembra 2021 o spremembi uredb (EU) št. 1308/2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, (EU) št. 1151/2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil, (EU) št. 251/2014 o opredelitvi, opisu, predstavitvi, označevanju in zaščiti geografskih označb aromatiziranih vinskih proizvodov in (EU) št. 228/2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije (UL EU št. L 435 z dne 6.12.2021, str. 262)

4.3 Naloge

Program dela inšpekcije za vinarstvo v letu 2024 je zasnovan tako, da bo inšpekcijski nadzor na področju vinarstva čim bolj učinkovit in bo z izvajanjem zagotovil največji učinek pri nadzorovanih področjih.

4.3.1 Ocena tveganja

Ocena tveganja je osnovni kriterij in merilo za odvzem vzorcev vina z namenom ugotavljanja kakovosti, varnosti in primernosti vina za promet. Sestavljajo jo naslednji parametri:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- velikost pridelovalca (velikost vinograda, ki ga obdeluje pridelovalec oziroma količina odkupljenega grozdja pri polnilcih),
- obseg proizvodnje (prijava pridelka in vinogradniške površine),
- pridelava vina z zaščitenim geografskim poreklom,
- število opravljenih nadzorov v preteklem obdobju,
- sezonsko in krajevno pojavljanje v prometu,
- nov pridelovalec ali distributer na slovenskem trgu,
- postopki ravnanja z vinom.

Pri spremljanju uvoza vina iz tretjih držav in prejema vina iz držav članic EU je ocena tveganja za odvzem vzorca sestavljena na osnovi naslednjih parametrov:

- ugotovljene nepravilnosti v preteklem obdobju,
- nov uvoznik,
- vzorčenje vsake 50-te pošiljke vina iz države EU in vsake 50-te iz tretjih držav, ki vsebuje več kot 1.000 litrov, ne glede na obliko pakiranja (rinfuza ali polnjeno v predpisano embalažo).

4.4 Metode dela

Pri delu inšpekcije za vinarstvo se bo uporabljalo več metod dela:

- inšpekcijski pregledi na terenu (izredni, redni, kontrolni),
- administrativna kontrola podatkov v registru, nadzor prodaje vina na spletnih straneh in oglaševanja vina na spletnih straneh pridelovalca ali trgovca, oglaševanje na družabnih omrežjih ter
- vzorčenje.

4.5 Inšpekcijski pregledi

Izredni inšpekcijski pregledi

Zaradi zagotavljanja varnosti in kakovosti vina ter s tem povezanega varstva potrošnikov, se izredni inšpekcijski pregledi opravljajo prednostno. Izredni inšpekcijski pregledi se opravljajo na podlagi:

- prijave o nevarnem ali neustreznem vinu v prometu,
- obvestila o morebitnih zdravju škodljivih živilih v sistemu RASFF, ki jih prejemo dnevno,
- suma na nevaren proizvod v prometu,
- ostalih pobud državljanov, tudi anonimnih.

Redni inšpekcijski pregledi

V okviru rednih inšpekcijskih pregledov bo inšpekcija za vinarstvo vršila nadzor po naslednjih vsebinah:

Nadzor nad prijavo podatkov v Registru pridelovalcev grozdja in vina – RPGV
Nadzor prijave obveznih podatkov v RPGV obsega nadzor nad:

- površinami vinogradov, ki so večji kot 5 arov in niso evidentirani v RPGV,
- prijavo zalog vina,
- prijavo pridelka grozdja, mošta in vina,
- nad hektarskimi pridelki letnika,
- prijavo enoloških postopkov.

Nadzor prijave obveznih podatkov v RPGV se prične z administrativnim nadzorom. V večini primerov se lahko inšpekcijski postopek tudi konča z administrativnim pregledom. Podatke o pridelku grozdja, mošta in vina oziroma drugih proizvodov iz vina in zalog vina morajo upravni enoti sporočiti pridelovalci, ki:

- obdelujejo najmanj 0,1 ha vinogradov ali
- del ali celoten pridelek grozdja, mošta, vina oziroma drugih proizvodov tržijo.

Prijava pridelka grozdja, mošta, vina in izvedenih enoloških postopkov na pridelku se praviloma opravi istočasno. Pridelovalci morajo vsako leto, najpozneje do 20. novembra, prijaviti celoten pridelek grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov, vključno s pridelkom, namenjenim za lastno porabo. Če pridelovalec po trgatvi izkrči vinograd ali ga preneha obdelovati, mora prigrasiti podatke o pridelku pred prijavo spremembe podatkov o vinogradu v register kmetijskih gospodarstev. Pridelovalec mora upravni enoti sporočiti podatke o kupljenem grozdju, moštu, neustekleničenem vinu in drugih proizvodih, namenjenih donegovanju vina.

Pridelovalec, ki je vpisan v register in obdeluje več kot 0,1 ha vinogradov, mora do 7. septembra tekočega leta prijaviti zaloge vina na dan 31. julij v letu prijave. Zaloge vina se prijavijo za vsak letnik ločeno.

Administrativni pregled vinogradov, ki niso vpisani v RPGV (več kot 5 ar površine vinogradov), bo obsegal pregled s pomočjo uporabe javnega pregledovalnika grafičnih podatkov MKGP. Pregled je zamuden, saj je potrebno fizično s premikanjem po pregledovalniku najprej poiskati površino brez vpisanega GERK-a, ki jo pregledovalnik identificira kot vinograd. V naslednji fazi je potrebno ugotoviti, kdo je lastnik površine. S pozivanjem lastnika se ugotovi, ali je na površini sploh posajen vinograd, in nazadnje, kdo ga obdeluje. Vinarski inšpektorji si posamezne površine nevpisanih vinogradov ogledajo tudi na terenu.

Nadzor prometa z grozdom

Nadzor prometa z grozdom se vrši na cestah in na odkupnih mestih pri pridelovalcih ali odkupovalcih grozdja v času trgatve. Na prometnicah se nadzor vrši skupaj s predstavniki Policije ali FURS-a, ki lahko ustavijo vozilo in legitimirajo voznika. Na mestih odkupa grozdja se nadzira spremne dokumente iz katerih je razvidno kdo je pridelovalec in kdo kupec, za katero vrsto grozdja gre ter kakšna je količina. Namen nadzora je preprečitev nedovoljenega prometa z grozdom med pridelovalci, ki opravljajo dejavnost kot fizične osebe ali pravni subjekti ter nedovoljenega prometa z grozdom med različnimi vinorodnimi okoliši za pridelavo kakovostnih vin z geografskim poreklom.

Nadzor nad pridelavo grozdja, mošta in vina

Nadzor nad pridelavo grozdja, mošta in vina se vrši pri pridelovalcih oziroma na mestu pridelave in obsega naslednje vrste nadzora:

- varnosti (ostanki pesticidov, onesnaževala, alergeni in druge snovi),
- preverjanje kakovosti,
- preverjanje geografskega porekla,
- ustrezna registracija – vpis v registre,
- sledljivost pridelave,

- sledljivost nabave enoloških sredstev, fitofarmaceutskih sredstev, čistil,
- sledljivost prodaje vina,
- nadzor vodenja evidenc (kletarska, uporaba FFS, uporaba čistil),
- nadzor higienskih pogojev v kleti,
- nadzor tehničnih pogojev v kleti,
- obvladovanje kritičnih kontrolnih točk,
- umik / odpoklic nevarnega izdelka in
- nadzor nad dobavitelji.

S ciljem, da se zajame čim širši spekter pridelovalcev, se nadzor nad pridelavo in dodelavo grozdja, mošta in vina razdeli med pridelovalce, ki:

- imajo dovoljenje za stekleničenje in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina,
- imajo dovoljenje za stekleničenje in si v zadnjem letu niso pridobili odločbe za ocenitev pridelanega vina – ti pridelovalci lahko brez ocene tržijo samo vino brez geografskega porekla, ki se lahko daje v promet izključno kot originalno polnjeno ter obstaja sum, da tržijo neocenjeno originalno polnjeno vino brez preverjenega geografskega porekla,
- nimajo dovoljenja za stekleničenje in so si v zadnjem letu pridobili odločbe za ocenitev – ti pridelovalci lahko tržijo samo neoriginalno polnjeno vino v svojem proizvodnem obratu ali na registrirani dodatni lokaciji vinske kleti ali dajo vino služnostno stekleničiti za to dejavnost registriranemu samostojnemu podjetniku ali pravni osebi,
- nimajo dovoljenja za stekleničenje in si v zadnjem letu niso pridobili odločbe za ocenitev – pri teh pridelovalcih obstaja sum, da tržijo neocenjeno neoriginalno polnjeno vino brez preverjenega geografskega porekla,
- so prijavili količino pridelka, ki odstopa od večletnega povprečja (manj kot 5.000 kg grozdja na hektar ali več kot 16.000 kg grozdja na hektar) – pri teh pridelovalcih obstaja sum, da niso prijavili celotne količine pridelanega grozdja oziroma so kot svoj pridelek prijavili grozdje, ki ga niso pridelali sami.

Nadzor prometa z vinom

Nadzor prometa z vinom se opravlja v celotni verigi prometa z vinom, in sicer:

- na mestu pridelave ali na registrirani dodatni lokaciji vinske kleti pridelovalca,
- v gostinskih obratih,
- v prometu na drobno (maloprodaja, tržnice, trgovine, premični obrati),
- v veleprodaji, distribuciji, na sedežih trgovskih verig,
- pri uvoznikih in distributerjih,
- nadzor prodaje in oglaševanja vina na socialnih omrežjih in prodaje po pošti.

Nadzor prometa z vinom obsega nadzor:

- označevanja vina,
- preverjanja kakovosti,
- preverjanja geografskega porekla,
- ustrezne registracije – vpis v registre,
- varnosti (ostanki pesticidov, kovine, alergeni, umetna barvila in druge snovi),
- sledljivosti nabave,
- sledljivosti prodaje,
- vodenja evidenc,
- umika / odpoklica,
- nad dobavitelji,

- povečan nadzor slovenskih in tujih originalno polnjenih vin brez porekla v prometu.

Nadzor nad označevanjem vina

Nadzor nad označevanjem vina se opravlja pri pridelovalcih vina in v prometu. Obsega preverjanje geografskega porekla (preverjanje se opravi preko vpogleda v RPGV), pravilnosti izpisa deklaracije (obvezni in neobvezni podatki), prehranskih in zdravstvenih trditev, nepravilno uporabo blagovnih znamk in podatkov, ki bi potrošnika zavajali ali spravili v zmotu.

Nadzor obsega administrativni nadzor in nadzor na terenu, ki se po potrebi dopolni tudi z vzorčenjem. Vsako leto se opravi tudi sistematični nadzor nad označevanjem vin, ki niso pridelana v Republiki Sloveniji. Nadzor nad označevanjem vključuje tudi nadzor (tiskanih) reklamnih letakov, spletnih strani pridelovalcev in trgovcev, objav na socialnih omrežij in drugih oblik neposredne ponudbe mošta in vina.

Nadzor nad enološkimi sredstvi

Obsega nadzor nad označevanjem in nadzor nad vsebnostjo aktivnih snovi v enoloških sredstvih, ki obsega tudi vzorčenje. Vzorce enoloških sredstev bomo v letu 2024 odvzeli na podlagi ocene tveganja: neustrezen izvid v letu 2023, večji uvoznik oziroma distributer, nov uvoznik na slovenskem tržišču ter prijava o neustreznosti enološkega sredstva s strani pridelovalca vina.

Nadzor nad pooblaščenimi organizacijami

V vsaki od 5 pooblaščenih organizacij za oceno mošta in vina se enkrat letno opravi nadzor nad analitskimi metodami, izdajanjem odločb o primernosti vina za promet, ki se izdajo pridelovalcem in vsebino odločb o oceni mošta in vina. Večkrat letno se opravi nadzor nad izvedbo ocenjevanja vina (prisotnost inšpektorja na uradni degustaciji in preverjanje pogojev za uradno ocenjevanje vina).

V letu 2024 bodo organizirani sestanki s predstavniki pooblaščenih organizacij in območno pristojnimi inšpektorji ter na podlagi posameznih primerov analizirane nepravilnosti in odpravljene napake.

Nadzori v sodelovanju z EU institucijami

- RASFF, dnevno spremljanje živil, ki vsebujejo zdravju škodljive snovi,
- FOOD FRAUD portal: obveščanje o potvorjenih živilih in goljufijah pri prometu z živilni,
- OPSON operacija: ciljane akcije na področju goljufij z vinom in alkoholnimi pijačami, usmerjene s strani Delovne skupine Komisije za goljufije s hrano v sodelovanju z Interpolom.

Kontrolni inšpekcijski pregledi

V primeru, da določil odločbe ali odprave nepravilnosti, za katere se izreče opozorilo na zapisnik, ne bo mogoče preveriti administrativno, bo opravljen kontrolni pregled.

4.6 Vzorčenje

a.) Za opravljanje analiz glede kakovosti vina in ugotavljanje primernosti za promet za inšpekcijske vzorce vina, bodo v letu 2024 pozvane pooblašene organizacije za sodelovanje pri izvajanju uradnega vzorčenja vina glede kakovostnih parametrov in primernosti za promet. Na podlagi izpolnjevanja razpisnih pogojev bodo k sodelovanju povabljene pooblašene organizacije.

Naziv laboratorija
1. Kmetijski inštitut Slovenije, Hacquetova 17, Ljubljana
2. Kmetijsko gozdarski zavod Maribor, Vinarska ulica 14, Maribor
3. Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Pri hrastu 18, Nova Gorica
4. Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto, Šmihelska cesta 14, Novo mesto
5. Fabijan LAB, Laboratorijske storitve, Zvonko Fabijan s.p., Vosek 6e, 2231 Pernica

V letu 2024 se načrtuje odvzem **200 vzorcev vina za analizo kakovostnih parametrov in ugotovitev primernosti za promet.**

b.) Ob dnevnem spremljanju podatkov FURS-a o uvozu vina iz držav članic EU ali iz tretjih držav bo izveden odvzem 23 vzorcev vina za določitev varnostnih parametrov.

Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano je bil dne 19.04.2023 z odločbo št.: 023-51/2023-8 na podlagi določb Uredbe o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev v povezavi z Uredbo 2017/625/EU imenovan za uradni laboratorij za izvajanje laboratorijskih analiz za potrebe uradnega nadzora varnosti vina in drugih proizvodov iz grozdja in vina, glede prisotnosti alergenov, kovin, mikotoksinov, umetnih barvil in ostankov fitofarmacevtskih sredstev za obdobje petih let, pod pogojem, da so ves čas izpolnjeni predpisani pogoji za določitev uradnega laboratorija.

Načrtuje se odvzem 7 vzorcev iz držav EU in odvzem 10 vzorcev iz tretjih dežel. Z namenom ugotovitve varnostnih parametrov (alergeni, kovine, umetna barvila, ostanki pesticidov in mikotoksini) se bo odvzelo 6 vzorcev slovenskih vin iz treh vinorodnih dežel.

c.) V letu 2024 bodo v 10 velikih vinskih kletah z namenom ugotavljanja potvorb z dodajanjem nedovoljenih sredstev v vino – sintetični glicerol odvzeti vzorci vina, ki bodo poslali v akreditirani laboratorij Chelab, Italija.

d.) V letu 2024 bo odvzetih 12 vzorcev vina iz treh različnih vinorodnih dežel z namenom izvršitve izotopske analize, ki pokažejo morebitne potvorbe vina, goljufije glede porekla, redčenja z vodo. Te analize določajo razmerja med devterijem in vodikom (D/H)I in (D/H)II na specifičnih mestih molekule etanola in analizo vsebnosti ¹³C ter razmerja izotopov kisika (¹⁸O/¹⁶O) v molekuli vode v vinu.

e.) V letu 2024 se načrtuje odvzem 20 vzorcev enoloških sredstev, in sicer pred trgatvijo konec avgusta in v septembru.

Tabela planiranega vzorčenja vina in enoloških sredstev v letu 2024

Vrsta vzorčenja	Analizirani parametri	Število vzorcev	Čas jemanja vzorcev
VINO – Kakovost	Kakovostni parametri	200	marec – oktober
VINO – VARNOST - UVOZ	Alergeni Kovine Ohratoksini Umetna barvila	20	marec – oktober
VINO – VARNOST - SLO	Alergeni Kovine Pesticidi Ohratoksini Umetna barvila	6	junij
VINO – Sintetični glicerol		10	maj, junij
VINO – Izotopske analize		12	maj, junij
ENOLOŠKA SREDSTVA		20	april, september

f.) V letu bodo izven rednega programa vzorčenja vina zagotovljena finančna sredstva za namen vzorčenja vin v primeru prijav neustreznega vina v prometu (3 vzorci vina).

4.7 Ostale aktivnosti

1. V okviru izvajanja Programa ukrepov za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice za obdobje 2023 – 2025 iz Uredbe o ukrepih za zatiranje in preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice bodo vinarski inšpektorji v okviru navodil UVHVVR skupaj s kmetijskimi inšpektorji v okviru pristojnosti sodelovali pri reševanju problematike zlate trsne rumenice. Pregledovale se bodo vinogradniške površine in ugotavljalo ali gre za opuščene vinograde oziroma ali na njih rastejo opuščene trte.
2. V skladu z dogovorom med IRSKGLR in Upravo RS za zaščito in reševanje se bo v letu 2024 po potrebi pri vinogradnikih vršil nadzor upravičenosti zahtevkov za povrnitev škode zaradi naravnih nesreč (pozeba, suša, poplave...). Nadzor se bo izvajal na način, da se bo RPGV preverilo podatke o prijavi pridelka grozdja, mošta in vina, katerega morajo pridelovalci prijaviti do 20. novembra v tekočem letu. Podatki iz RPGV za zadnja tri leta se bodo preračunali in primerjali s podatki o prijavi naravne nesreče.
3. V sodelovanju z MKGP, ki inšpekciji za vinarstvo posreduje potrebne podatke, bodo v letu 2024 nadzirane kritične točke pri pridelovalcih, glede ukrepov EU, na podlagi katerih pridelovalci dobijo finančna sredstva:
 - ukrep zelene trgatve,
 - ukrep kriznega skladiščenja vina in
 - ukrep destilacije vina.

4. Vinarski inšpektorji bodo v letu 2024 nadzirali nosilce dopolnilnih dejavnosti in turizem na kmetiji s pooblastilom vršenja nadzora kot kmetijski inšpektorji. Poudarek bo predvsem na kontroli zagotavljanja zadostnega deleža lastnih surovin pri pripravi prehranskih obrokov.
5. Spremljaje prometa z vinom na sejmi, prireditvah (martinovanje, božično/novoletni sejmi) in tržnicah.
6. Poostren nadzor oglaševanja vina na socialnih omrežjih ter prometa z vinom preko različnih aplikacij (npr. spletna trgovina).
7. Koordiniran nadzor prometa z vinom v gostinskih lokalih izven rednega delovnega časa v okviru koordiniranih dvodnevni akcij na posameznih območjih Republike Slovenije.
8. Posamezni inšpektorji bodo sodelovali na delavnicah in izobraževanjih na področju vinarske zakonodaje na območnih zavodih Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, društvih in združenjih vinogradnikovi in vinarjev. Pri teh aktivnostih bo velik poudarek dan preventivnim akcijam osveščanja pridelovalcev o pravilnem označevanju in uvrščanju vin v kakovostne razrede.
9. Vinarski inšpektorji bodo aktivno sodelovali z MKGP v smislu sprememb nacionalnih zakonskih in podzakonskih predpisov in sicer Zakona o vinu ter Pravilnika o kakovosti vina in drugih proizvodov vinske trte v prometu ter dovoljenih enoloških postopkih in enoloških sredstvih.
10. Posodobljen bo Priročnik o delu inšpekcije za vinarstvo.

4.8 Program dela v številkah

Število inšpekcijskih pregledov oziroma zapisnikov	1.500
Število načrtovanih nadzorov Dopolnilnih dejavnosti – Turizem na kmetiji	80
Število načrtovanih pregledov z drugimi inšpekcijskimi organi	20

5. INŠPEKCIJA ZA GOZDARSTVO

5.1 Cilji

Inšpekcija za gozdarstvo v skladu s svojimi pooblastili in odgovornostmi nadzoruje gospodarjenje z gozdovi in dela, ki se izvajajo v gozdovih. Gozdovi so obnovljivo naravno bogastvo, ki se smejo izkoriščati izključno pod zakonsko določenimi pogoji. Gozd poleg lesa in drugih gozdnih proizvodov ter lovne gospodarstva zagotavlja tudi uresničevanje socialnih in ekoloških funkcij, ki so za človeštvo neprecenljivega pomena.

Strateški cilj inšpekcije za gozdarstvo je učinkovit nadzor predpisov, ki ji nalagajo obveznosti. Prvenstveni cilj dela je, da se nepravilnosti ali pomanjkljivosti v gozdu odpravijo na način, ki je za gozd in zavezanca najugodnejši. Po Zakonu o prekrških je inšpekcija za gozdarstvo tudi prekrškovni organ, ki o kršitvah predpisov odloča v hitrem prekrškovnem postopku.

Inšpekcijski postopki se pričnejo na podlagi letnega načrta pregledov, lastne zaznave nepravilnosti ali prijav. Prijave se prednostno obravnavajo. Večina inšpekcijskih in prekrškovnih postopkov se prične na podlagi obvestil ZGS o nedovoljenih posegih in aktivnostih v gozdu in gozdnem prostoru. ZGS opravlja terenski nadzor stanja v slovenskih gozdovih in je po določbah Zakona o gozdovih dolžan o nedovoljenih posegih in aktivnostih v gozdu in gozdnem prostoru pisno obveščati inšpekcijske službe. Redni pregledi se izvajajo na podlagi analize tveganja, ki zajema predvsem obseg kršitev v preteklih letih, velikost posesti in posledice na gozdni ekosistem.

5.2 Pravne podlage

Materialni predpisi:

- Uredba EU št. 995/2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode z dne 20.10.2010 (UL EU št. L 295 z dne 12.11.2010, str. 23)
- Uredba (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010 (UL EU št. L 150 z dne 09.06.2023, str. 206)
- Uredba (EU) 2016/2031 z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU), št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta, 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL EU št. L 317 z dne 23.11.2016, str. 4)
- Izvedbena uredba komisije (EU) 2019/2072, z dne 28. novembra 2019 o določitvi enotnih pogojev za izvajanje Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, kar zadeva ukrepe varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, ter razveljavitvi Uredbe Komisije (ES) št. 690/2008 in spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2018/2019 (UL EU št. L 319 z dne 10.12.2019, str. 1)
- Uredba (EU) 2017/625 z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega

parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL EU št. L 95 z dne 7.4.2017, str. 1)

- Zakon o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov (Uradni list RS, št. 14/18 in 65/20)
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 - ZUNPEOVE)
- Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu (Uradni list RS, št. 58/02, 85/02 - popr., 45/04 - ZdZPKG in 77/11)
- Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/10, 40/14 – ZIN-B in 21/18 – ZNOrg)
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 - ZUNPEOVE)
- Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10)
- Zakon o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07 in 92/21)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE)
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22)
- Zakon o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22 in 78/23 – ZUNPEOVE)
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (Uradni list RS, št. 32/14, 47/15 – ZZSDT, 43/19, 121/21 – ZJN-3B in 78/23 – ZORR)
- Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP)
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 43/11)
- Zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 200/20)
- Uredba o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19 in 69/23)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98, 56/99 – ZON, 41/04 – ZVO-1, 58/11 in 44/22 – ZVO-2)
- Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih vrstah gliv (Uradni list RS, št. 58/11)

Procesni predpisi:

- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14)
- Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb)

- Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US)

V primeru suma kaznivega dejanja uničevanja gozda podajo gozdarski inšpektorji okrožnemu državnemu tožilstvu predlog za uvedbo postopka zaradi suma kršitve 340. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21, 186/21, 105/22 – ZZNSPP in 16/23).

5.3 Vsebinska področja nadzora

V nadaljevanju so navedena področja nadzora, ki jim bo inšpekcija za gozdarstvo v letu 2024 namenila posebno pozornost. Zaradi poenotenja meril nadzora med posameznimi gozdarskimi inšpektorji in inšpektoricami nadzori in poročanja potekajo po protokolu, ki je opisan v priložniku gozdarske inšpekcije.

Nadzor zakonitosti sečenj

Zakon o gozdovih določa, da ZGS lastniku gozda pred posekom izda odločbo o dovolitvi poseka izbranih dreves. Les je posekan zakonito le na podlagi in v skladu s pravnomočno odločbo ZGS. Izjema je sanitarni posek okuženih ali z insekti napadenih dreves. Nezakonito posekan les ne sme priti na trg EU. Pri nekaterih nezakonitih posekih gre tudi za krajo, kjer inšpekcija za gozdarstvo sodeluje s Policijo in Državnim tožilstvom.

Kršitelji bodo obravnavani po Zakonu o prekrških, razen kadar gre za majhne količine nezakonitega poseka pri storilcih, ki niso povratniki. Njim bo posredovan opozorilni dopis z opisanimi postopki v zvezi s sečnjo gozdnega drevja.

Nadzor posegov v gozdove

Za vsak poseg v gozd oziroma gozdni prostor je potrebno predhodno pridobiti soglasje ZGS. Pozornost gozdarskih inšpektorjev bo usmerjena predvsem v graditve objektov v gozdu, nelegalne kope mineralnih surovin, nasipavanja ter krčitve gozda. Inšpekcija za gozdarstvo bo prednostno obravnavala prijave in nedovoljene posege v gozd, ki so ob zaznavi ali prijavi v teku, ter nedovoljena dela ustavila in odredila vzpostavitev prvotnega stanja.

Nadzor varstva gozdov

Javna gozdarska služba ima vrsto nalog v zvezi z načrtovanjem in izvajanjem ukrepov za ohranjanje biotskega ravnovesja v gozdnem prostoru, ukrepe za preprečevanje gozdnih požarov in poškodovanosti gozdov zaradi škodljivih abiotskih dejavnikov, ukrepe za preprečevanje širjenja in zatiranja rastlinskih boleznih in prenamnožitve populacij žuželk ter sanacijo poškodovanega gozda, posege, ki gozd razvrednotijo oziroma poškodujejo, pogoje za rabo gozdov, vsebino programa varstva gozdov in naloge poročevalsko, prognostično-diagnosticske službe za gozdove.

Inšpekcija za gozdarstvo izvajanje teh nalog nadzira in s hitrim prekrškovnim ukrepanjem dodatno vzpodbudi lastnike k sanaciji nujnih del, ki so za stabilnost in trajnost gozdov izjemnega pomena.

Poškodbe zaradi napadov podlubnikov so bile pred leti že v upadanju, v letu 2022 pa je zaradi suše poleti in jeseni ponovno prišlo do močne gradacije podlubnikov, ki je bila v letu 2023 posebej huda. Problematika varstva gozdov se je močno odražala tudi v urbanem okolju, kjer inšpekcija za gozdarstvo zagotavljanja izvajanja varstvenih del. Nadzor nad izvajanjem ukrepov varstva gozdov bo v letu 2024 še vedno prioritarna naloga inšpekcije za gozdarstvo. Pozornost pri nadzoru bo inšpekcija za gozdarstvo usmerila zlasti v:

- spoštovanje rokov v katerih mora lastnik oziroma upravljavec gozdov realizirati varstveno sanacijske ukrepe določene z odločbami ZGS o izvedbi sanitarne sečnje in preventivnih varstvenih del (C odločbe),
- spremljanje ali je ZGS do 15. marca skladiščem za gozdne lesne sortimente izdal navodila za postavitev in vzdrževanje kontrolnih pasti s feromoni,
- spremljanje ali upravljavci skladišč zagotavljajo zadostno število pasti s feromonskimi pripravki in jih postavljajo ter vzdržujejo po navodilih ZGS,
- izdajanje odločb za izvedbo sanitarnih sečenj v inšpekcijskih postopkih v urbanih okoljih.

Gozdarski inšpektorji in gozdarske inšpektorice ob ugotovljenih nepravilnostih na tem vsebinskem področju prednostno ukrepajo.

Nadzor urejenosti sečišč

Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravi in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov zahteva, da ZGS za vsako sečišče ugotovi, če je ustrezno urejeno. Sečišče se mora urediti takoj po poseku drevja in spravi gozdnih lesnih sortimentov, najpozneje pa v dveh mesecih po začetku sečnje, razen če z drugimi predpisi ali odločbo ZGS ni določen krajši rok. Sečišče je urejeno, če so:

- posekana vsa drevesa, ki so bila pri sečnji ali spravi močneje poškodovana; iz gozda spravljene vsi gozdni lesni sortimenti,
- veje in vrhovi iglavcev razžagani in zloženi na kupe oziroma v primeru strojne sečnje založeni tudi v sečne poti ali v primeru uporabe procesorske glave na dvigalu žičnice, zloženi na kupe tudi ob kamionski cesti,
- pri redčenju ali panjevski sečnji debelejšje veje listavcev razžagane in razprostrte po gozdnih tleh,
- pri pomladitvenih sečnjah sečni ostanki zloženi tako, da ne ovirajo razvoja mladja,
- pri končnem poseku za umetno obnovo sečni ostanki primerno razžagani in zloženi v redi ali kupe tako, da je površina pripravljena za sajenje,
- odpravljene poškodbe na gozdnih tleh in gozdnih vlakah, ki predstavljajo nevarnost za pričetek erozije, in če so odstranjeni vsi sečni ostanki iz strug potokov in hudournikov,
- sečni ostanki odstranjeni z gozdnih poti in prometnic, z mejnikov, iz kaluž in vodnih izvirov ter s kmetijskih zemljišč in z zunanjih gozdnih robov,
- odstranjeni vsi nelesni odpadki, ki so nastali pri opravljanju del.

Pri nadzoru poseka brez odkazila ali v nasprotju z njim bo inšpekcija za gozdarstvo posebno pozornost namenila tudi urejenosti sečišč. V primeru neustrezno urejenega sečišča bo ZGS opozorjen, da v okviru zakonskih pooblastil zagotovi ustrezno urejenost. Inšpekcija za gozdarstvo bo v prekrškovnih postopkih ukrepala zoper tistega, ki ne ravna v skladu s predpisi, ki urejajo izvajanje sečnje, ravnanje s sečnimi ostanki, spravo, prevoz in zlaganje gozdnih lesnih sortimentov.

Nadzor skladišč lesa

Zaradi velikega števila novo nastalih začasnih skladišč bo inšpekcija za gozdarstvo v letu 2024 poostriala nadzor nad skladiščenjem lesa. Posebna pozornost bo namenjena skladiščem v bližini vodotokov. Preverjala se bo tudi opremljenost skladišč s feromonskimi pastmi.

Nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdovih

Inšpekcija za gozdarstvo pri registriranih izvajalcih del v gozdovih preverja izpolnjevanje pogojev glede:

- strokovne usposobljenosti,
- usposobljenosti za varno in zdravo delo delavca in delovne opreme,

- tehnične opreme, ki zagotavlja varno delo.

Nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdu se bo letošnje leto osredotočil na nadzor v gozdovih. Nadaljevala se bo skupna akcija z inšpektorji za varstvo pri delu, ki se je v zadnjih dveh letih izkazala kot dobra.

Več kot desetletje intenzivnega in sistematičnega pregledovanja izvajalcev del, ki so svojo dejavnost na novo registrirali, je prinesla dobre rezultate. Večina izvajalcev del v gozdovih ve, kakšno strokovno izobrazbo potrebuje, nekoliko zaostaja izpolnjevanje zahtev na področju zdravja in varnosti pri delu. Čas je, da se pregledovanje izpolnjevanja pogojev novo registriranih izvajalcev iz pisarn preusmeri na teren, kjer se lahko dejansko vidi kdo, kaj in kako v gozdu dela. Ob terenskih nadzorih se lahko zazna tudi druge nepravilnosti, predvsem delo in zaposlovanje na črno. O obvezi novo registriranih izvajalcev del, da preden prvič pričnejo z delom v gozdu, inšpekciji za gozdarstvo predložijo dokumentacijo o izpolnjevanju pogojev, bomo opozorili MKGP, AJPES in SPOT.

Vsak gozdarski inšpektor bo v tekočem letu dva terenska dneva posvetil nadzoru izvajanja del v gozdovih v sodelovanju z inšpektorji za delo in dva terenska dneva v sodelovanju z drugim gozdarskim inšpektorjem, sam ali v sodelovanju s FURS. Prednostno bo pregledana predložena dokumentacija izvajalcev, ki bodo le to samoiniciativno predložili.

Inšpekcija za gozdarstvo redno posodablja seznam izvajalcev, ki so na dan pregleda izpolnjevali pogoje, ki so določeni v Pravilniku o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih in seznam izvajalcev, ki jim je inšpekcija za gozdarstvo z odločbo prepovedala opravljanje vseh ali le posameznih del v gozdu.

Sledljivost lesa in sistem potrebne skrbnosti

Cilj Uredbe EU 995/2010 evropskega parlamenta in sveta z dne 20. oktobra 2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode je predstavljal boj proti trgovini z nezakonito pridobljenim lesom in lesnimi proizvodi. Komisija EU meni, da cilji obeh uredb, in sicer omejitev nezakonite sečnje in z njo povezane trgovine ter zmanjšanje porabe nezakonito pridobljenega lesa v EU, niso bili doseženi. 23. maja 2023 je bila sprejeta Uredba (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010. Ker nova Uredba še ne velja v celoti, bo inšpekcija za gozdarstvo sledila načinu nadzora, ki ga je na tem področju opravljala v preteklih letih. Uredba EU 995/2010:

- prepoveduje dajanje nezakonito pridobljenega lesa in lesnih proizvodov na trg EU,
- od gospodarskih subjektov, ki prvič dajejo lesne proizvode na trg EU zahteva, da sprejmejo sveženj postopkov in ukrepov (t.i. sistem potrebne skrbnosti), da bi se zmanjšalo tveganje dajanja nezakonito pridobljenega lesa ali proizvodov iz tega lesa na notranji trg,
- od trgovcev zahteva, da zagotovijo osnovne informacije o svojem dobavitelju in kupcu, da bi omogočili sledljivost lesa in lesnih proizvodov.

Inšpekcija za gozdarstvo opravlja redne in izredne nadzore.

Subjekti rednih nadzorov so lastniki oziroma solastniki gozdne posesti, Slovenski državni gozdovi, d. o. o., zakupniki gozdov in kupci lesa na panju.

Izbor lastnikov gozdov, ki so vključeni v letni nadzor, se izvede na podlagi evidence poseka ZGS za predhodno leto. Izbor lastnikov je naključen in se ga opravi na uradu glavnega inšpektorja IRSKGLR.

Inšpekcija za gozdarstvo bo v 120 primerih preverila ali imajo lastniki gozdov vzpostavljen sistem potrebne skrbnosti. Vsak inšpektor iz naključnega izbora preveri 2 odločbi, nato pa pri lesnem trgovcu preveri sistem potrebne skrbnosti pri petih dobaviteljih gozdnih lesnih sortimentov oziroma se na območjih s povečanim posekom brez odkazila obseg opravljenega nadzora poveča. Nadzore sistema potrebne skrbnosti se opravi tudi pri velikih lastnikih gozdov.

Inšpekcija za gozdarstvo opravi izredni nadzor sistema potrebne skrbnosti in sledljivosti lesa pri vsaki kršitvi določb Zakona o gozdovih, ki je ugotovljena pri subjektu, ki je hkrati lahko nadzorovan po Uredbi (EU) 995/2010.

Prevozi lesa

Gozdne lesne sortimente (v nadaljevanju: GLS), ki so naloženi na vozilo ali se prevažajo po cesti, mora zaradi spremljanja sledljivosti prometa z lesom spremljati knjigovodska listina. Prevoznik mora imeti knjigovodsko listino pri njihovem nalaganju in med prevozom pri sebi ali v vozilu ter jo pooblaščenim uradnim osebam za nadzor na njeno zahtevo izročiti na vpogled. Dolžnost pošiljatelja GLS je, da knjigovodsko listino izroči prevozniku. Knjigovodska listina se uporablja za vse vrste lastništva, pošiljatelj, prevoznik in prejemnik jo morajo hraniti 5 let. Vsak gozdarski inšpektor opravi nadzor knjigovodskih listin pri vsaj treh prevozih.

Pri prevozu lesa platane (*Platanus*), oreha (*Juglans*) in oreškarjev (*Pterocarya*) znotraj EU se nadzira tudi rastlinski potni list.

Nadzor del, ki so sofinancirana ali financirana s strani proračuna RS ali sredstev EU

Inšpekciji za gozdarstvo je zakonsko naložena zadolžitev nadziranja porabe proračunskih sredstev Republike Slovenije, namenjenih za financiranje in sofinanciranje vlaganj v gozdove.

Pri tem inšpekcija za gozdarstvo nadzira tudi delo ZGS, ki prevzema dela opravljena v gozdovih, če so bila sofinancirana iz proračuna Republike Slovenije.

O pregledih inšpektorji in inšpektorice izdelajo poročilo.

Vsak gozdarski inšpektor opravi najmanj 2 nadzora sadnje. Objekti se izberejo naključno. Pri tem bo posebna pozornost posvečena času sadnje, kot je določeno v odločbi ZGS (običajno 15 dni po prevzemu sadik).

Gozdni reprodukcijski material

Zakon o gozdnem reprodukcijskem materialu določa pogoje za pridelovanje, trženje in uporabo gozdnega reprodukcijskega materiala (v nadaljevanju: GRM).

Namen zakona je zagotoviti pridelovanje in trženje kakovostnega in rastišču prilagojenega GRM, ki omogoča trajno in optimalno delovanje gozdnih ekosistemov, njihovo obnavljanje in varstvo gozdnih genskih virov.

Gozdarski inšpektor ali gozdarska inšpektorica, ki nadzira območje, na katerem se nahaja sedež dobavitelja GRM:

- po potrebi preveri izpolnjevanje pogojev dobaviteljev za vpis v register na MKGP,
- enkrat letno preveri izpolnjevanje pogojev dobaviteljev GRM dobaviteljev, ki so vpisani v register.

Vožnja v gozdovih

Vožnja v gozdu zunaj gozdnih cest je dovoljena le za gospodarjenje z gozdovi ali za reševanje ljudi oziroma premoženja.

Gozdne ceste praviloma lahko uporabljajo tudi drugi uporabniki. Z režimom uporabe se njihova uporaba lahko omeji. Take gozdne ceste se zaprejo z zapornicami oziroma označijo s cestno – prometnimi znaki za prepoved prometa. ZGS lahko dovoli tudi začasno zaporo gozdne ceste zaradi zagotavljanja varnosti, vzdrževanja gozdnih cest, lova in prirejanja javnih shodov ali prireditev. Ježa in vožnja s kolesi brez motorja sta dovoljeni tudi na označenih gozdnih vlakih in drugih poteh na območjih, ki so določena v prostorskem delu območnega načrta in jih označijo lastniki, ZGS in lokalna skupnost.

V naravnem okolju je prepovedano voziti, ustaviti, parkirati ali organizirati vožnje z vozili na motorni ali drug lasten pogon.

V letu 2024 bo vsak gozdarski inšpektor organiziral vsaj dve akciji nadzora vožnje v gozdu, ki se združita z akcijo nabiranja gozdnih sadežev. V kolikor bo mogoče, se bo vsaj en nadzor opravil izven rednega delovnega časa v sodelovanju s Policijo. ZGS intenzivno opravlja gozdni nadzor, pri čemer te ugotovitve in predlogi predstavljajo podlago za izvedbo prekrškovnega postopka s strani inšpekcije za gozdarstvo.

Gobe in gozdni sadeži

Po določbah Zakona o gozdovih mora lastnik gozda dovoliti v svojem gozdu čebelarjenje ter lov in rekreativno nabiranje plodov, zelnatih rastlin, gob in prosto živečih živali v skladu s predpisi. Pravilnik o varstvu gozdov regulira koriščenje gozdnih dobrin.

V letu 2024 bo vsak gozdarski inšpektor izvedel vsaj eno akcijo nadzora nabiranja sočasno z nadzorom vožnje v naravnem okolju. Nadzoruje se nabrane količine, uporabo pripomočkov pri nabiranju in upoštevanje drugih pravil pri nabiranju.

Nadzor prodaje okrasnih dreves

Okrasna drevesa so posekana gozdna drevesa namenjena za okras ali praznovanje. Vsako drevesce mora biti med prevozom in v prodaji opremljeno s plombo (nalepko) tekočega leta. Označena morajo biti tudi okrasna drevesa, pridobljena na namenskih plantažah v Republiki Sloveniji.

V gozdu se okrasna drevesa lahko sekajo le na podlagi odločbe, ki jo lastniku gozda izda ZGS, s katero so določene usmeritve in pogoji za njihovo pridobivanje.

Inšpekcija za gozdarstvo pridobivanje okrasnih dreves in njihovo pravilno označenost kakor tudi ravnanje z zaščitnimi vrstami, predvsem z navadno bodiko (*Ilex aquifolium*), preverja v mesecu decembru. Vsak gozdarski inšpektor in vsaka gozdarska inšpektorica bo v letu 2024 opravil en nadzor prodaje na standardnih prodajnih mestih.

5.4 Program dela v številkah

Načrt dela je v številkah težko ovrednotiti, ker inšpekcija za gozdarstvo svoje delo opravlja pretežno v naravi, ki se neprestano spreminja, prav tako pa je nadzor pogojujejo vremenske razmere. Podnebne spremembe vedno bolj vplivajo na gozdove in delo v njih. V zadnjem desetletju so pogosti nenadni vremenski pojavi, kot so neurja z vetrom, žled, moker sneg, ki poškodujejo gozdove, posledično pa jih napadejo še škodljivci, čemur pripomorejo daljša sušna obdobja. Stojnost dreves je manjša tudi po obilnih deževjih zaradi razmočenosti tal. Vremenske razmere prav tako pogojujejo samo izvajanje sečnje in spravila gozdnih lesnih sortimentov. Vpliv imajo tudi širše ekonomsko družbene razmere, ki vplivajo na trg dela in na trg z lesom. Prilagodljivost in odzivnost na spremembe sta stalnica dela inšpekcije za

gozdarstvo. Obseg dela bo odvisen tudi od števila gozdarskih inšpektorjev, ki bodo delo opravljali.

Št. inšpekcijskih pregledov	Št. upravnih ukrepov	Št. prekrškovnih ukrepov skupaj (opozorilo, opomin, globa)
2.400	125	650

6. INŠPEKCIJA ZA LOVSTVO IN RIBIŠTVO

6.1 Cilji programa

6.1.1 Inšpekcija za lovstvo

- Delo bo usmerjeno v nadzor izvajanja lovsko gojitvenih načrtov pri vseh upravljavcih lovišč. Nadzor se bo opravljal tako, da bo inšpekcija za lovstvo nadzirala delo komisij za pregled odvzema po lovsko upravljavskih območjih (v nadaljevanju: LUO). Lovski inšpektorji bodo opravili nadzor pri 1/3 komisij za pregled odvzema. Večji delež pregledov je težko zagotoviti, ker območje dela lovskih inšpektorjev obsega več LUO, ki imajo pregled odvzema organiziran v istem obdobju. Nadzor na tem področju se bo opravljal v obdobju januar – februar. Sestavni del nadzora izvajanja načrtovanih ukrepov odvzema v skladu z letnimi načrti lovišč sestavlja nadzor pri vseh upravljavcih lovišč, ki se bo opravil administrativno, na podlagi poročil in zapisnikov komisij za oceno odvzema po posameznih LUO. Inšpekcijski pregled se bo opravil pri tistih upravljavcih lovišč, pri katerih se bo ugotovilo neskladje z načrtom na podlagi zapisnikov komisij za pregled odvzema za preteklo leto. Nadzor na tem področju se bo opravljal v obdobju marec - junij.
- Poudarek pri neposrednem nadzoru upravljavcev lovišč v letu 2024 bo na nadzoru izpolnjevanja lovsko gojitvenih načrtov na področju biomeliorativnih del in del v lovišču na podlagi pravnega evidentiranja oziroma zapisa v evidencah kot tudi izvedbe planiranih del skladno z načrtom. Nadzor se bo izvajal skozi celotno leto.
- Inšpekcija za lovstvo v letu 2024 načrtuje pripravo standardnih operativnih postopkov za potrebe poenotenja dela inšpekcije na področju nadzora lovskih čuvajev, divjadi v ujetništvu, podivjanih domačih živali, skupnih lovov in izrednih posegov na lovnih površinah.
- Pomembno bo nadaljevanje z aktivnim delom inšpekcije za lovstvo pri izrednih posegih na ne lovnih površinah, ki jih izvajajo lovske družine na podlagi dovoljenj inšpekcije. Določeni stroški za izvedbo takšnih ukrepov se delno povrnejo tudi s strani inšpekcije za lovstvo in se bodo izvajali preko celega leta.
- Inšpekcija za lovstvo bo opravljala tudi nadzor izvajanja individualnega in skupinskega lova. Inšpekcijski nadzor na tem področju se bo opravljal pri 5% upravljavcev lovišč. Pri nadzoru izvajanja skupnih lovov se opravi tudi nadzor skladno z Zakonom o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih. Nadzor se bo izvajal v obdobju oktober – januar.

6.1.2 Inšpekcija za ribištvo – sladkovodno ribištvo

- Inšpekcija za ribištvo bo opravila pregled vseh letnih poročil o izvajanju ribiško gojitvenih načrtov, ki jih pripravijo ribiške družine vsako leto. Poročilo posredujejo Zavodu za ribištvo Slovenije, ki presodi strokovno ustreznost izvedenih ukrepov. Inšpekcijski nadzor se bo opravljal v ribiških družinah, kjer je na podlagi poročil zaznati

odstopanja od izvajanja ribiško gojitvenih načrtov. Nadzor na tem področju se bo izvajal v obdobju januar – maj.

- Pri upravljalcih ribiških okolišev se bo izvajal nadzor ter sodelovanje pri delu ribiško čuvajske službe. V primerih prijav ribiških čuvajev se bo nudila strokovna pomoč in se bodo nadaljevali postopki v vseh primerih prijav, ki jih posredujejo ribiški čuvaji. Delo se bo izvajalo skozi celotno leto. Izvajali se bodo tudi predpisani postopki z zaseženo ribiško opremo.
- Izvajal se bo nadzor prodaje rib in ribiških proizvodov v ribarnicah in grosistih (restavracijah). Na tem področju je načrtovanih 20 pregledov, ki jih opravi vsak ribiški inšpektor, ki v skladu s svojimi pristojnostmi izvaja naloge na področju sladkovodnega ribištva. Nadzor se bo izvajal skozi celotno leto.
- Nadzor se bo skozi celotno leto izvajal tudi v zvezi s prodajo modro plavutega tuna. Na tem področju je načrtovanih 5 pregledov pri kupcu (na podlagi obvestil o prodaji), ki jih opravi vsak ribiški inšpektor, ki v skladu s svojimi pristojnostmi izvaja naloge na področju sladkovodno ribištvo.

6.1.3 Inšpekcija za ribištvo – morsko ribištvo

- Inšpekcija za ribištvo bo izvajala nadzor gospodarskega ribolova v skladu z opravljeno analizo tveganja na tem področju. Nadzor se bo opravljal s pomočjo službenega plovila ter v sodelovanju z drugimi organi, ki imajo pooblastilo za izvajanje nadzora gospodarskih ribičev. Obseg prisotnosti ribiškega inšpektorja na morju bo prilagojen aktivnostim ribičev, ki bodo izvajali ribolov in se bo izvajal skozi celotno leto.
- Predviden je pregled vseh grosističnih prodajalcev rib in ribiških proizvodov vsaj enkrat letno. Ribarnice, restavracije in druge subjekte, ki se ukvarjajo z prodajo rib se bo pregledovalo na dve leti oziroma v letu 2024 ½ teh subjektov. Število pregledov bo opredeljeno predvsem na podlagi analize tveganja, ki bo narejena za leto 2024 in predhodnih inšpekcijskih pregledov ter ugotovljenih nepravilnosti s strani ribiških inšpektorjev na podlagi terenskih ogledov. Nadzor se bo opravljal skozi celotno leto.
- Inšpekcija za ribištvo sodeluje tudi pri skupnem nadzoru na področju ulova majhne pelagične ribe, ki se bo izvajalo v okviru programa Evropske agencije za nadzor ribištva, ki se pripravi za posamezno leto, predvideno pet tednov in en teden dodatnega nadzora na področju nadzora »zadnjega ulova«, pri katerem se nadzira velikost ulovljenih rib. Nadzor se izvaja v sodelovanju z nadzornimi službami iz Italijanske republike in Republike Hrvaške. Načrtovani nadzori se lahko spremenijo na podlagi sklepa izvršnega direktorja Evropske Agencije za nadzor ribištva.
- V področje dela inšpekcije za ribištvo je vključeno tudi delo Centra za spremljanje ribištva, kjer se izvaja nadzor na podlagi navzkrižnega preverjanje vseh zapisov, ki so jih dolžni voditi ribiči in podatkov, ki so pridobljeni z različnimi tehničnimi sredstvi.

Prijavljene nepravilnosti na področju lovstva in ribištva se rešujejo sprotno.

6.2 Pravne podlage

- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22)
- Zakon o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 200/20)
- Zakon o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS št. 61/06)
- Zakon o morskem ribištvu (Uradni list RS, št. 115/06, 76/15, 69/17 in 44/22)
- Uredba o spremljanju ulova in prodaji ribiških proizvodov (Uradni list RS, št. 38/16 in 197/20)
- Uredba o izvajanju uredbe (EGS), uredb (ES) in uredb (EU) za določitev prekrškov in sankcij s področja skupne ribiške politike (Uradni list RS, št. 75/16 in 76/17)
- Uredba o izvajanju Uredb (ES) o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in neregularnega ribolova, za odvracanje od njega, ter za njegovo odpravljanje (Uradni list RS, št. 50/16, 76/17 in 149/21)
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10)
- Uredba sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike, o spremembi uredb (ES) št. 847/96, (ES) št. 2371/2002, (ES) št. 811/2004, (ES) št. 768/2005, (ES) št. 2115/2005, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007, (ES) št. 676/2007, (ES) št. 1098/2007, (ES) št. 1300/2008, (ES) št. 1342/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1627/94 in (ES) št. 1966/200 (UL EU št. L 343 z dne 22.12.2009, str. 1)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 404/2011 z dne 8. aprila 2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike (UL EU št. L 112 z dne 30.4.2011, str. 1)
- Uredba Komisije (ES) št. 1010/2009 z dne 22. oktobra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1005/2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in neregularnega ribolova, za odvracanje od njega ter za njegovo odpravljanje (UL EU št. L 280 z dne 27.10.2009, str. 5)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/1962 z dne 28. oktobra 2015 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 404/2011 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike (UL EU št. 287 z dne 31.10.2015, str. 6)
- Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES (UL EU št. L 354 z dne 28.12.2013, str. 22)
- Uredba (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi

uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 Uredba (EU) št. 1627/2016 (UL EU št. L 354 z dne 28.12.2013, str. 1)

- Uredba (EU) 2023/2053 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o vzpostavitvi večletnega načrta upravljanja za modroplavutega tuna v vzhodnem Atlantiku in Sredozemskem morju, spremembi uredb (ES) št. 1936/2001, (EU) 2017/2107 in (EU) 2019/833 ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2016/1627 (UL EU št. L 238 z dne 27.09.2023, str. 1)
- Uredba Sveta (ES) št. 1967/2006 z dne 21. decembra 2006 o ukrepih za upravljanje za trajnostno izkoriščanje ribolovnih virov v Sredozemskem morju, spremembi Uredbe (EGS) št. 2847/93 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1626/94 (UL EU št. L 409 z dne 30.12.2006, str. 9)
- Uredba (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o ohranjanju ribolovnih virov in varstvu morskih ekosistemov s tehničnimi ukrepi, o spremembi uredb Sveta (ES) št. 2019/2006, (ES) št. 1224/2009 ter uredb (EU) št. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 in (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 894/97, (ES) št. 850/98, (ES) št. 2549/2000, (ES) št. 254/2002, (ES) št. 812/2004 in (ES) št. 2187/2005 Uredba sveta (ES) št. 1005/2008 (UL EU št. L 198 z dne 25.7.2019, str. 105)
- Uredba Sveta (ES) št. 1005/2008 z dne 29. septembra 2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvracanje od njega ter za njegovo odpravljanje in o spremembi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1936/2001 in (ES) št. 601/2005 ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 1093/94 in (ES) št. 1447/1999 (UL EU št. L 286 z dne 29.10.2008, str. 1)
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2064 z dne 25. avgusta 2021 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z določitvijo izjeme *de minimis* za obveznost iztovarjanja za nekatere vrste pridenega ribolova v Jadranskem morju ter jugovzhodnem Sredozemskem morju (UL EU št. L 421 z dne 26.11.2021, str. 9)
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2918 z dne 22. avgusta 2023 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z določitvijo izjeme *de minimis* za obveznost iztovarjanja za nekatere vrste pridenega ribolova v Jadranskem morju ter jugovzhodnem Sredozemskem morju (UL EU št. L 2023/2918 z dne 28.12.2023)

6.3 Naloge

Operativna opredelitev nalog in približen obseg dela po posamezni inšpekciji bo opravljen po pregledu in pripravi poročila za leto 2023. Prav tako bo razčlenjena opredelitev nalog po posameznih inšpektorjih glede na odstopanje izvajanja načrtovanih nalog na posameznem področju tako na področju lovstva kot na področju ribištva.

Pri določitvi subjektov nadzora se upošteva kriterije, ki so prikazani v nadaljevanju.

6.3.1 Inšpekcija za lovstvo

Pri delu inšpekcije za lovstvo se bo upoštevalo:

- ugotovitve komisije za ocenitev odvzema za leto 2023, na podlagi katerih se bo pripravila ocena tveganja in določili upravljavci lovišč, pri katerih bo potrebno opraviti inšpekcijski nadzor,
- planirana biomeliorativna dela v lovišču,
- kršitve, ki jih je obravnavala inšpekcija za lovstvo v predhodnem letu pri posameznem upravljavcu lovišča in ponovni nadzor in
- reševanje prispelih prijav.

Poudarek pri nadzoru bo delo komisij za oceno odvzema. Na podlagi ocene odvzema po lovskih družinah se opravi celovita analiza izvajanja načrtovanih ukrepov za vse upravljavce lovišča, izvedba v obdobju januar – junij.

Večje število prispelih prijav, ki jih bi bilo težko rešiti v sprejemljivem času se rešuje na podlagi sprejetih kriterijev:

1. Prednost imajo prijave, ki se nanašajo na:

- divjad v ujetništvu,
- izredni posegi,
- škode na in od divjadi,
- nepravilen odstrel.

2. Nepopolne in anonimne prijave, iz katerih je razvidno, da temeljijo tudi na medosebnih odnosih znotraj upravljavca lovišča se obravnava kot neprednostne.

6.3.2 Inšpekcija za ribištvo – sladkovodno ribištvo

Pri delu inšpekcije za ribištvo se bodo upoštevale:

- ugotovitve Zavoda za ribištvo Slovenije, ki bo opravil analizo izvajanja poročil in nesorazmerja med poročili in sprejetimi načrti v zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi bo inšpekcija za ribištvo pri upravljavcih opravila inšpekcijski nadzor in ustrezno ukrepala,
- kršitve, ki jih je obravnavala inšpekcija v predhodnem letu pri posameznem upravljavcu ribiškega okoliša,
- prioritete reševanja prijav s strani ribiških čuvajev,
- prijave o prodaji pri kupcih modroplavutega tuna (izvedba najmanj petih pregledov),
- okoliščine poginov rib zaradi dejavnikov onesnaženja, pri čemer inšpekcija neposredno na terenu sodeluje le izjemoma, saj je osnovno delo nadzor upravljavcev ali so opravili v takih primerih vse zakonsko določene ukrepe.

Poudarek dela bo na nadzoru izvajanja ribiških načrtov, sodelovanje in podpora delu ribiških čuvajev za preteklo leto in se bo izvajal skozi celotno leto.

6.3.3 Inšpekcija za ribištvo – morsko ribištvo

Pri delu inšpekcije za ribištvo se bo upoštevalo:

- izvajanje gospodarskega ribolova v slovenskem morju s poudarkom na nadzoru plovil za katere obstaja utemeljen sum, da ne razpolagajo z ustreznim dovoljenjem za gospodarski ribolov v slovenskem morju,
- razpored dela na podlagi načrta *Joint Deployment Plan* – nadzor ulova plave ribe v Severnem Jadranu, v sodelovanju z ribiško inšpekcijo Italijanske republike in Republike Hrvaške, pri čemer je predviden obseg dela za leto 2024 sodelovanje pri petih skupnih nadzorih (pet tednov), en dodatni teden pa bo namenjen nadzoru »zadnjega izvleka«, pri katerem se ugotavlja ustreznost velikosti ulovljenih rib - morebitne spremembe sprejete v letu 2024 lahko vplivajo na povečan obseg dela na tem področju.
- športni ribolov na podlagi ugotavljanja sezonskih vrst športnega ribolova predvsem v obdobju možnih ulovov ribjih vrst z družine tun,
- delo CSR, nadzor trgovskih dokumentov o prvi prodaji, ladijskih dnevnikov in deklaracij o iztvoru ter pregledovanje ribolovnih dejavnosti ribiških plovil in njim pripadajoče dokumentacije,
- redno spremljanje in beleženje ulova ter prodaje plave ribe in sprotno poročanje Evropski agenciji za nadzor ribištva.

Poudarek dela bo na nadzoru, ki bo usklajen z Evropsko agencijo za nadzor ribištva na področju ulova malih pelagičnih rib v zvezi z ustreznim orodjem, označevanjem in prodajo. Poudarek pri inšpekcijskem nadzoru bo tudi na področju prodaje na celotnem področju države.

6.4 Organizacija dela

Redni in kontrolni pregledi:

- naj bi obsegali 55% planiranega obsega del na področju inšpekcije za lovstvo,
- na področju sladkovodnega ribištva naj bi bil delež rednih in kontrolnih pregledov predvidoma okoli 50%,
- na področju morskega ribištva naj bi bil delež rednih in kontrolnih pregledov okoli 95%.

Ti deleži ostajajo na ravni razdelitve dela iz predhodnega leta z izjemo inšpekcije za sladkovodno ribištvo, ker se zaradi vrnitve sodelavke delež rednih pregledov poveča. Prizadevanje inšpekcije bo, da se delež planiranih pregledov poveča in da se vsako leto zmanjšuje delež pregledov na podlagi prijav.

Inšpekcijsko delo na podlagi prijav:

- na področju lovstva naj bi bilo v obsegu 35% načrtovanega dela,
- na področju sladkovodnega ribištva pa okoli 45% načrtovanega dela.

Izredni primeri:

- na podlagi prijav bo delež izrednih posegov predstavljalo 10% dela lovske inšpekcije,
- na področju sladkovodnega ribištva naj bi izredni primeri predstavljali 5% dela inšpekcije,
- na področju morskega ribištva naj bi izredni primeri predstavljali do 5% dela inšpekcije, predvsem na področju izvajanja nadzora pri izvajanju ribolova na morju.

6.5 Program dela v številkah

Tabelarni prikaz načrtovanih ukrepov skupno po posamezni inšpekciji. Predvideno število je določeno na podlagi števila ukrepov iz predhodnih let.

	Število inšpekcijskih pregledov	Število upravnih ukrepov	Število prekrškovnih ukrepov skupaj (PN, opomin, globa)
Inšpekcija za lovstvo	900	140	180
Sladkovodno ribištvo	120	20	40
Morsko ribištvo	750	1	180
Izredni poseg - financiranje		Predvidoma 70 dogodkov	